

Војнопензионерске теме и дилеме

ПРИМАЊА У ЗАКОНОМ УТВРЂЕНОМ ИЗНОСУ

Чек који пензионери буду добили у новембру (са назначеним износом за октобар), како је најављено, биће увећан за износ окрњеног дела пензије, а означен је свакога месеца на чеку формулацијом „привремено умањење пензија по закону“. Претпоставља се да ће бити враћен на снагу и члан закона који регулише усклађивање пензија два пута годишње. Пензионерима чија су примања мања од 30.000 динара, пензије ће бити повећане за пет одсто, што је преседан у досадашњој пракси. Верујући у правду и добре намере надлежних, очекује се да пензије постану правно ваљано регулисана област, у којој се више неће догађати спорови.

Усред летње спарине, када су дани били налик тропским и када се тражило место у хладовини, попут кишне капи, стигла је вест очекивана готово четири године: биће коначно укинут закон који је много недаћа нанео пензионерима и њиховим породицама. Председник државе обзванио је да ће у наредних месеца до месец и по дана, а то значи негде крајем септембра или почетком октобра, бити укинут најнепопуларнији закон. Реч је о несувислом названом закону (Закон о привременом уређивању начина исплате пензија) који је у јавности изазвао многе буре, а безмало половици пензионера изменио живот у складу са негативним трендом.

Новца у буџету има довољно и зато неће бити потребан ребаланс буџета, рекао је председник Александар Вучић и најавио да ће пензије бити повећане већ од октобра. То значи да ће пензија која се исплаћује у новембру бити увећана. Очекује се да пензија буде увећана за износ који се налази на чеку дефинисан као „привремено умањење пензија по закону и одговарајући износ“, зависно од висине пензије. Другим речима пензије ће се исплаћивати према важећим решењима. Они којима су пензије мање од 30.000 динара (таквих је 1,18 милиона), добиће повишицу од пет одсто. Онима који имају пензије веће од 30.000 динара биће повећана месечна примања за 5,5 до 24,8 одсто.

Како је казао председник, сви пензионери ће имати већу пензију, на пример, они који су имали 70.000 динара имаће 78.000 динара пензију, они са 90.000 ће имати 99.000 динара, док они са око 30.000 неће имати само 31.000 или 32.000 динара већ ће са овим од пет одсто и претходним повећањима то бити до 34.000 или 35.000 динара.

Вучић је захвалио пензионерима што су имали разумевања за предузете реформске мере, те да су на тај начин омогућили бољу будућност за младе.

Председник је подсетио да је пре четири године држава била пред банкротом, да је јавни дуг био 78 одсто БДП-а, а да ће пре краја године бити испод 50 одсто.

„Вишак у буџету имамо трећу годину заредом, захваљујући вама. Ви сте знали да тешким мерама можемо доћи до резултата. Ви сте отворили врата будућности нашој земљи“, рекао је Вучић пензионерима. Данас, како каже, динар је чврст, незапосленост мања од 12 одсто.

„Увек кажем да имамо мање новца него што га стварно има. Волим да имамо

уштеђевине у буџету, не волим да се задужујемо, да се разбацујемо оним што нисмо зарадили. Боље да остане нека резерва“, истакао је Вучић.

Пензионерима је поручио да сада могу да траже „нешто више“, јер је држава сада у могућности да то мало испуни. „Ово је војска дивних, добрих, вредних људи који воле земљу. Снага која је омогућила младости да има бољу будућност“, закључио је Вучић.

Све у вези са повећањем пензија биће познато онога часа када буде укинут спорни закон. Средином септембра у Србију ће доћи представници ММФ-а који ће у разговорима са званичницима Владе Србије и утврдити колики је фискални простор за повећање пензија и плата у јавном сектору. Да ли ће укидање тог закона да прати и неки подзаконски акт, којим ће се ближе уредити исплата пензија, за сада није познато. Такође није ништа обзнано да ли ће се у случају пензија пензионерима надокнадити закинати део током прошле године.

Подсећања ради, пре више од четири године говорило се да ће пензије бити нешто последње за чиме ће се поsegнути, како би се земља избавила из кани рецесије. А заправо међу првим мерама било је управо драстично смањење пензија. Највише је узето онима који најмање имају, дакле пензионерима, а најмање онима који имају значајније већа примања, то јест запосленима у јавном сектору, а најмање је узето од тајкуна. У враћању одузетог такође се није поступило праведно јер су запосленима у јавном сектору ванредним повећањима враћена примања на ранији ниво већ после две године. Насупрот њима пензионерима су увећане припадности прве године за само 1,25 одсто, а друге – за 1,5 одсто, што није било довољно да се макар надокнади инфлација.

У пакету мера које ће предузети Влада РС и Скупштина РС треба очекивати и враћање на снагу члана Закона о ПИО према којем ће се два пута, у складу са прописаним критеријумима, моћи да се повећају пензије. На тај начин ће бити испоштовани инфлација и трошкови живота, односно раст националног дохода.

Увећање пензија онима чија су месечна примања мања од 30.000 динара, према важећем закону, благо речено дискутабилно је. Нелинеарним повећањем примања само делу пензионера ствара се незаконита уравниловка. Најпоштеније би било када би се на основу социјалних карата периодично додељивала социјална помоћ

онима којима пензија не омогућава основне услове за живот. С друге стране они који имају пензију неки динар више од 30.000 динара биће у незавидном положају јер ће их финансијски претећи они који имају који динар мање од 30.000 динара. Закон познаје само два фактора за одређивање висине пензија, а то су дужина радног стажа и свота уплаћена у Фонд ПИО.

У наредном периоду до изражаја ће доћи стручњаци из области права, јер ће од сваке формулације у закону и подзаконским актима зависити шта следује пензионере, а шта не. Наиме, свима је знано да је пензија имовина и да, у одређеним условима, држава може редуковати примања старијим грађанима. Уставом је регулисано да када престане околност због које су пензије смањене, месечна примања треба подићи на ранији ниво, то јест вратити одузети део имовине. Како држава гледа на ту одредницу, надамо се да ћемо сазнати онога часа када буде укинут непопуларни и дискриминишући закон.

Прошло је више од 2,5 године од како су Удружење војних пензионера, друге организације и многобројни појединци поднели уставну иницијативу да се утврди да ли је предметни закон у складу са највишим правним актом у земљи. Устав је у неку руку кровни закон који се доследно мора поштовати. Уставни суд Србије је у својим плановима рада неколико пута одређивао рок у коме ће се одредити да ли је Закон о привременом уређивању начина исплате пензија у складу са Уставом Републике Србије. И када се очекивало недвосмислено изјашњавање највише правне инстанце у држави, то је из необјашњивих разлога одлагано. На тај начин Уставни суд по свему судећи свесно крњи сопствени углед у народу, што за већину грађана није прихватљиво. Недавно се уставној иницијативи многих удружења грађана и појединаца придружила и неформална група народних посланика, захтевајући да се Уставни суд о спорном закону коначно изјасни. То ће се, вероватно, догодити током септембра, када ће много тога у вези са пензијама постати посве јасно.

Верујући у правду и добре намере надлежних, очекује се да пензије постану правно ваљано регулисана област, у којој се више неће догађати спорови. Све зависи од државе!

Звонимир ПЕШИЋ

Председник УВПС код министра одбране Републике Србије

РАЗГОВОР О ЈУБИЛЕЈУ УДРУЖЕЊА

Министар одбране Александар Вулин примио је 28. августа председника УВПС Љубомира Драгањаца са којим је разговарао о предстојећем обележавању 25-годишњице формирања Удружења. Председник Драгањац обавестио је министра Вулина о детаљима прославе, посебно о учешћу 11 делегација из иностранства које ће дати посебан печат обележавању јубилеја. Председник Драгањац позвао је министра одбране да присуствује Свечаној академији у Дому ВС и замолио га да се обрати скупу, што је Александар Вулин прихватио са задовољством.

С обзиром на захтевност организације догађаја везаних за 25-годишњицу постојања и успешног рада удружења, председник Драгањац је замолио министра Вулина за логистичку подршку система одбране, што је и прихваћено.

Министар Вулин је казао да Министарство одбране брине о својим припадницима од тренутка када постану старешине, током каријере, али и после пензионисања. Изразио је поштовање према војним пензионерима, наводећи

да Министарство одбране брине о онима који су деценијама градили систем одбране и да ће помоћи у реализацији обележавања 25 година постојања и рада.

Током сусрета било је речи и о другим питањима које тиште војне пензионере. Министар Вулин подржао је предлог удружења да део чланова Управног одбора и Надзорног одбора Фонда за СОВО буде из редова УВПС. Председник Драгањац се сложио да се у наредном периоду пензијско и инвалидско осигурање војних пензионера поново врати у Фонд за СОВО. Покренуто је и питање да се пређе на двомесечно издавање рецепата за терапије које прописује лекар. Такође је било речи и о томе да средства која се добијају лечењем цивилних осигураника треба да се уплаћују у војни буџет.

Министар Вулин је поручио да се чини све како би се у склопу ВМЦ Карабурма, отворио геронтолошки центар јер је то значајна потреба војних пензионера.

активном саставу или су пензионери. За нас, ту разлике и нема. Сваки припадник Војске Србије зна да ће Војска Србије бринути о њему, од оног момента када постане њен припадник, када уђе у процес школовања, па докле год постоји. Војска Србије је ту да брине о својима – нагласио је министар Вулин.

Према његовим речима, ради се на враћању система, који је био плански и намерно рушен, система који брине о својим људима.

- Када сте у Војсци, када сте део Војске, ви сте до краја живота збринуте. До краја живота ћемо бринути о вама, о вашим потребама, о потребама ваше породице. Тако се понаша одговорна војска, али тако се понаша и одговорна држава, јер они који су своје животе посветили одбрани, сигурности и миру за сваког грађанина наше земље, морају да знају да се поштују, да се цене и да ће се о њима и њиховим породицама бринути – нагласио је министар одбране.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у јулу 2018. године

ОСВЕЖЕЊЕ У ЛЕТЊОЈ СПАРИНИ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 6. августа 2018. године, размотрио захтеве достављене у јулу 2018. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Крагујевац ЈД: 32.000,00 – по члану 7.306,82 динара
ОпОр Крагујевац РД: 32.000,00 – по члану 7.265,02 динара
ОпОр Вождовац СД: 29.000,00 – по члану 13.030,19 динара
ОпОр Нови Београд КМ: 36.000,00 – по члану 7.087,14 динара

ОпОр Палилула РР: 36.000,00 – по члану 7.165,22 динара
ОпОр Зајечар ПГ: 29.000,00 – по члану 12.055,76 динара
ОпОр Нови Сад МББ: 26.000,00 – по члану 13.095,50 динара
ОпОр Краљево МС: 32.000,00 – по члану 10.424,84 динара
ОпОр Ужице ЈЗ: 32.000,00 – по члану 6.061,45 динара
ОпОр Прокупље ТВ: 32.000,00 – по члану 12.045,81 динара
ОпОр Прокупље РР: 29.000,00 – по члану 7.369,83 динара
ОпОр Ниш МО: 32.000,00 – по члану 12.298,00 динара

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,

ОпОр Обреновац ОД: 10.000,00 – по члану 19.502,25 динара
ОпОр Крагујевац ММ: 15.000,00 – по члану 24.486,21 динара
ОпОр Вождовац ТМ: 25.000,00 – по члану 23.705,48 динара
ОпОр Земун ПВ: 15.000,00 – по члану 20.415,95 динара
ОпОр Нови Београд ПМ: 10.000,00 – по члану 24.218,11 динара

ОпОр Земун МТ: 20.000,00 – по члану 13.828,81 динара
Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне.

Захтеви који су достављени у јулу су сви решени. Захтеви који буду достављени од 1. августа до 31. августа 2018. године биће решавани почетком септембра 2018. године.

Извршни одбор

Уручени кључеви 23 стана

ВОЈСКА БРИНЕ О СВОЈИМ ЉУДИМА

Министар одбране Александар Вулин, у присуству начелника Генералштаба Војске Србије генерала Љубише Диковића, уручио је 25. августа у Великој ратној сали Старог генералштаба кључеве од 23 стана активним и пензионисаним припадницима Министарства одбране и Војске Србије.

Министар Вулин, је том приликом истакао, да је од јула прошле године до данас, Војска Србије кроз субвенционисане кредите и обезбеђивање станова, решила стамбено питања за 1.214 својих припадника.

- Војска Србије брине о стандарду својих припадника и увек ће водити рачуна о свим својим припадницима без обзира да ли су у

Обележена 104. годишњица Церске битке

БЕСМРТНИ ЈУНАЦИ ПРВЕ САВЕЗНИЧКЕ ПОБЕДЕ

Венце на Споменик српским јунацима на Текеришу положили су бројне делегације: У име државе пошту погинулим официјерима, подофицијерима и војницима одао је министар Зоран Ђорђевић

Пошту палим јунацима Церске битке у селу Текериш, где се налази импозантни спомен—комплекс, 19. августа одала је званична државна делегација коју је предводио министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Ђорђевић, у којој је био и државни секретар у том министарству Негован Станковић, затим делегација Војске Србије, Друштва српских домаћина са народним послаником др Миладином Шеварлићем на челу, потом председнику Српског националног савета Црне Горе Момчило Вуксановић, званичници града Лознице и Шапца, представници општине Крупан, па чланови више друштва за неговане традиција ослободилачких ратова, грађани Поцерине и Мачве, учесници традиционалног омладинског марша од Шапца до Текериша и учесници акције коју је у спомен церским јунацима организовао извиђачки одред „Вера Благојевић“.

„Данас обележавамо дан велике и величанствене победе српске војске и државе у Првом светском рату – дан чувене и херојске Церске битке. Статистички, она представља прву битку у Првом светском рату у којој је једна земља Антанте извојевала победу над војском Централних сила. За нас, међутим, далеко већу важност има симболички значај Церске битке, управо онај значај који ниједна статистика не може да дефинише“, казао је окупљеним грађанима Зоран Ђорђевић и наставио:

„Треба рећи да је Србију тада директно напала једна велика империја, Аустро-

Угарска монархија, држава чији су моћ и утицај непрекидно расли током многих векова. У тренутку агресије на нашу земљу, Хабзбуршка монархија била је десетосруко већа од Србије, како по територији, тако и по броју становника“.

Слободољубивост српског народа у то време дуго је била трн у оку Беча. Победа Србије у Царинском рату, њено држање током Анексионе кризе и спремност да се успротиви арбитрарној употреби силе приликом анексије Босне и Херцеговине од стране Двојне монархије, затим и ослобођење балканских народа од вишевековног отоманског јарма током Балканских ратова, чији је један од главних иницијатора и протагониста била управо Краљевина Србија; све то допринело је да бечки двор и Генералштаб за свој најважнији ратни циљ поставе уништење Србије. Не само њен пораз, не само присаједињење делова њене територије, већ потпуно уништење српске државе и потпуно понижење српског народа.

Аустроугарска нетрпељивост према суверенистичкој политици мале Србије временом се таложила и прерасла је у мржњу незапамћених размера. Дивљачки злочиначки однос који је аустроугарска војска имала према српском цивилном сеоском становништву Поцерине и Мачве чим је ступила на тло Србије, масовне егзекуције и мучења жена, деце и старца инквизиторским методама представљала су својеврсни „sui generis“ у Европи у Првом светском рату. Било је само питање времена када ће и тај „sui generis“, као и сва-

ки други, постати правило и редовна пракса и у другим деловима Европе и света. На то се није дуго чекало.

У августу 1914. године, међутим, у директном судару са војницима првог позива Церске ударне групе, аустроугарска војска није се показала једнако ефикасном као што је била у обрачуна са голоруким српским становништвом. И тада је, као и много пута у историји, било доказано да је крајњи исход мржње – кукавичлук, а коначни производ мучеништва – венац славе. Српска војска је дословно разбила бројно и технички надмоћног противника, а незаробљене остатке Поћорекве неславне армије натерала на панични бег преко реке Дрине. Тај догађај је у довољној мери упамћен и забележен у српским песмама и кинематографији, и изучава се као део редовног градива на војним академијама широм света. Готово да нема Србина којем неко од предака није примио венац славе у једном од ратова у двадесетом веку. Па тако и безмало сваки погинули српски војник живи у сећању својих потомака кроз породичну традицију.

„Треба поменути и државно и војно руководство Краљевине Србије: принца регента Александра Карађорђевића, војводе Радомира Путника, Степу Степановића, Петра Бојовића и Живојина Мишића, и генерала Павла Јуришића - Штурма, без чије војничке мудрости и стратегије би се засигурно остварили аустроугарски ратни планови по којима је требало брзо прегазити Србију и главницу војске одмах затим пребацити на Источни фронт. Али, захваљујући српским победама на Церу и Колубари, аустроугарска војска се у пуној мери могла посветити борби против руских армија тек годину дана касније, након краха исцрпљене и тифусом десетковане Србије 1915. године“.

Данас се од нас не тражи, као давне 1914. године, да херојском смрћу испишемо славне странице српске историје, али је потребно да поседујемо свест да ће наш живот и рад бити уграђени у будућност Србије. Како се данас будемо односили према држави која нас је изградила, такав ће сутра живот наша деца живети у њој. Како будемо поштовали сами себе, тако ће нас поштовати и други. Али, пре свега морамо знати да свако од нас појединачно чини Србију, да је држава колективитет, а не апстрактни појам који нема везе или је у сукобу са индивидуалитетом грађана. И због тога свако од нас појединачно себи мора дати добар одговор на то због чега данас живи, барем једнако добар као што је разлог који су себи давали наши стари када су добровољно кретали у смрт“, нагласио је министар Ђорђевић.

У уметничком делу програма учествовали су глумци Иван Исаилов, Тихомир Арсић и Милан Милосављевић, гудачки квартет „Интермецо и вокални састав „Бели анђео“.

З. ПЕШИЋ

Важан дијалог за брже превладавање проблема

Састанак представника УВПС са директором Фонда за СОВО

РАЗМОТРЕНО ВИШЕ ГОРУЋИХ ПИТАЊА

У Дому ВС у Београду 31. јула је одржан радни састанак председника УВПС Љубомира Драгањаца и његових сарадника са директором Фонда за СОВО потпуковником др Раданом Костићем. На састанку је било речи о областима здравственог и социјалног осигурања, посебно о проблемима са којима се сучељавају војни пензионери.

Председник Драгањак је оценио да Фонд за СОВО у целини испуњава обавезе из својих надлежности, али је покренуо и неколико питања од значаја за кориснике социјалног осигурања. Директор Фонда за СОВО потпуковник Костић обавестио је представнике УВПС да је Управни одбор Фонда за СОВО донео нови Правилник за протетичка и орстотичка помагала, које ће ових дана бити достављен Удружењу.

У погледу наплате путних трошкова војних осигураника који одлазе на прегледе или лечење изван места боравка, установљено је да Фонд за СОВО редовно испуњава своје обавезе, а да се застоји јављају у појединим командама гарнизона где се врши обрада рачуна. У том смислу Удружење ће се обратити Генералштабу ВС.

Председник УВПС је изнео потребу да се за чланове Управног одбора и Надзорног одбора Фонда за СОВО поново именују представници УВПС.

Удружење је покренуло питање социјалне и хуманитарне помоћи материјално слабо стојећим пензионерима, сматрајући да Фонд за СОВО треба да помогне осигуранике да превазиђу проблеме са којима се сусрећу.

Из Црне Горе

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ДАНА УДРУЖЕЊА

Градски одбор Удружења војних пензионера Подгорице одржао је редовну сједницу, на којој су разматрана питања како свечано и домаћински обележити јубиларну 25-ту годишницу оснивања и успјешног рада, те како дочекати делегације војних пензионера из иностранства и званице из Црне Горе.

У Удружењу већ раде на свеобухватном програму обележавања јубиларне годишнице: ту је свечана сједница, додјела признања, обилазак неких знаменитости са страним делегацијама и упознавање са красном природном љепотом Црне Горе, затим организација спортског првенства војних пензионера Црне Го-

ре и организација излета.

Војни пензионери Подгорице већ 25. августа почињу обележавање једнодневним излетом. Посетиће музеј Марка Миланова на Медуну, касарну Милован Шарановић у Даниловграду, споменик стријељаним патриотима у Лазинама, мјесто вођења Матрињске битке, манастир Ждребаоник и на крају то заокружују другарским војничким ручком.

Дана 8. септембра у Подгорици одржаће се спортско првенство војних пензионера из свих општинских организација. Ветеране није напустио спортски дух, њихов животни пратилац. Кажу да ће побједити другарство и да су побједници сви који учествују, а само првој тројци по дисциплинама припашиће медаље.

Главна свечаност Удружења заказана је за 15 септембар. Почиње свечаном сједницом, дочеком делегација и званица из Црне Горе, коктелом и додјелом признања.

Радивоје Здравковић

Здравствена заштита током боравка у иностранству

ПРАВО НА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ЗАШТИТУ

Поједине градске-општинске организације наилазе на потешкоће у објашњавању члановима УВПС у вези са здравственом заштитом током боравка у иностранству. Од Фонда за СОВО, који је тактички носилац овог питања, примили смо одговор који гласи:

За разрешење овог питања војни осигураници се могу обратити: Одељењу за пословање са војним осигураницима у Београду, одсецима за пословање са војним осигураницима у Нишу и Новом Саду, а и Групи за пословање са војним осигураницима у Крагујевцу, Ваљеву, Крушевцу и Ужицу.

1. Осигураници Фонда за социјално осигурање војних осигураника (у даљем тексту - Фонд за СОВО), током привременог боравка у иностранству, имају право на хитну медицинску заштиту.

Пре путовања у иностранство, војни осигураници су дужни да прибаве двојезични образац, ако путују у земљу са којом имамо закључен међународни споразум о социјалном осигурању, односно да прибаве Потврду о коришћењу здравствене заштите у иностранству, ако путују у земље са којима немамо такав споразум, да би накнадно могли да поднесу захтев за рефундацију трошкова, уколико су платили пружену медицинску услугу.

Да би осигураник добио двојезични образац или потврду Фонда за СОВО, потребно је да од изабраног лекара и стоматолога добије потврду о здравственом стању.

Лекар и стоматолог дају потврду осигураном лицу о здравственом стању, ако је пре поласка у иностранство утврђено

- 1) да не болује од акутног обољења;
- 2) да не постоји поремећај у његовом здравственом стању који би условио потребу лекарске помоћи;
- 3) да не болује од хроничних и других болести због којих је потребно дужи или стално лечење, односно стални лекарски надзор.
- 4) да су најмање шест месеци пре одласка у иностранство обавили стоматолошке прегледе.

У земљама са којима је потписан међународни споразум о здравственом осигурању, осигураник уз потврду не плаћа хитну медицинску помоћ, а у осталим државама са којима није потписан споразум, услугу плаћа лично, уз могућност касније рефундације.

Потврда, односно образац издаје се на 90 дана у току године.

Уколико се потврда не искористи, односно ако за време боравка у иностранству није било потребе за хитном медицинском помоћи, она се (потврда) може вратити Фонду за СОВО и поново затражити у случају нових путовања.

У случају да хитне здравствене услуге у иностранству буду наплаћене директно од осигураника, трошкови пружене здравствене услуге се накнадно рефундирају код Фонда за СОВО, уколико Главна војнолекарска комисија утврди, да се радило о хитном медицинском стању, а на основу приложене медицинске документације и рачуна о плаћеној услузи.

Међународни споразум о социјалном осигурању Република Србија је потписала са Аустријом, Белгијом, Босном и Херцеговином, Бугарском, Великом Британијом, Италијом, Луксембургом, Мађарском, Македонијом, Немачком, Пољском, Румунијом, Словачком, Словенијом, Француском, Холандијом, Хрватском, Чешком и Турском.

Одредбом члана 40. тачка 2. Споразума о социјалном осигурању између Републике Србије и Црне Горе, прописано је да се одредбе споразума не односе на војне осигуранике, те је у том случају поступак исти као за путовање у државама са којима није потписан споразум.

Војни осигураник за плаћену медицинску услугу у иностранству подноси захтев за рефундацију трошкова Фонду за СОВО, уз који прилаже медицинску документацију и оригинални рачун за плаћену услугу. Уз захтев се доставља копија здравствене књижице подносиоца захтева, копија личне карте и текућег рачуна (за лице на чији рачун се уплаћује новац), као и остала документа која су наглашена у захтеву. Захтев се може преузети на сајту Фонда за социјално осигурање војних осигураника.

Осигуранику се рефундирају трошкови у износу који је прописан за ту услугу у Републици Србији, а на основу става и мишљења Главне војнолекарске комисије и обрачуна трошкова од стране Сектора за лечење Војномедицинске академије.

Обележавању
Дана војног
здравства
присутствовао је
велики број
званичника из
система одбране

Начелник Управе
за војно здравство
пуковник
Угљеша Јовичић

Обележен Дан санитетске службе

ИЗАЗОВИ ВОЈНОГ ЗДРАВСТВА

Свечаност поводом обележавања 30. јула – Дана санитетске службе, уприличена је 31. јула у Дому Војске Србије у Београду, у присуству државног секретара у Министарству одбране Бојана Јоцића, државног секретара у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Ненада Нерића, представника Министарства одбране и Војске Србије, запослених у војном здравству и бројних гостију.

Честитајући празник припадницима војног санитета, државни секретар Јоцић истакао је да се Министарство одбране, с министром Александром Вулином на челу, труди да сваким даном унапређује капацитете Војске Србије, између осталог и војног здравства. Он је замолио припаднике војног санитета да раде још преданије, уверивши их да ће Министарство одбране учинити све како би им дало прилику да што квалитетније обављају свој посао.

– Немојте заборавити, ви сте битан стуб у здравству Републике Србије, рекао је државни секретар Јоцић, додајући да побољшањем услова рада војних медицинара добијају не само припадници Министарства одбране и Војске Србије, него и цивилно друштво.

Обраћајући се присутнима, начелник Управе за војно здравство пуковник др Угљеша Јовичић истакао је да нас обележавањем важних датума неминовно враћа у прошлост и увек

представља прилику да искажемо захвалност онима без којих организована војнолекарска служба у садашњем облику не би била могућа.

– Велика имена војне медицине, на челу са првим начелником санитета др Емерихом Линденмајером, заслужни су за ову 179 година дугу традицију поверења у стручност војног лекара. Историја обилује великанима санитета коју су свој живот посветили војсци и медицини, а уверен сам да ће тако бити и убудуће, рекао је начелник Управе за војно здравство додајући да се војни санитет наше земље развијао и градио уз војску и државу, а статус војног лекара кроз векове одржан је професионалношћу и свакодневном посвећеношћу послу који се с правом назива племенитом професијом.

Према његовим речима, у години иза нас војно здравство суочило се с великим изазовима, али је и много тога учињено како би задаци свих медицинских, стоматолошких и фармацевтских служби које чине војно здравство били реализовани. Он је додао да је један од приоритета у раду – пројекат реорганизације војног здравства, реализован с циљем унапређења рада припадника санитетских одељења у јединицама Војске Србије, војномедицинских центара у Београду, војних болница у Нишу и Новом Саду и Војномедицинске академије.

Лекови и даље на месец дана

НЕЛОГИЧАН ПОТЕЗ

Очекивало се да ће пред лето да се уведе двомесечно прописивање и издавање лекова. И поред обраћања Удружења војних пензионера Србије Управи за војно здравство, то се није догодило. Ситуација проузрокована оваквом праксом довела је до тога да војни осигураници све чешће не могу да дођу у ординацију изабраног лекара. Наиме, како се изнесе листа за месец дана, тако се попуне термини и део војних пензионера остаје без могућности да им лекар препише лекове. Када се на шалтеру ВМЦ (Нови Београд) обрате тражећи своју редовну терапију, добију одговор да су сви термини попуњени и онда им се, као спасоносно решење, каже да замоле неког од лекара да их прими допунски, уместо да свима буде обезбеђен редован термин. Дакле, зависи од расположења лекара, а свим пацијентима није обезбеђен поуздан приступ лекару. Све то створило је велико замешатељство.

Велике врућине проузроковале су многе проблеме војним пензионерима који су хтели до својих лекара и прописане терапије. Међу њима није мали број оних који имају више од 90 година. Да ли је хумано слати их од немила до недрага?! То су заслужни грађани ове земље, који би требало да имају и одређене привилегије, а не да их неко преко ноћи поступцима сматра грађанима другог реда. Многи војни пензионери су на селу, а део нам се жали да због јурњаве за лековима нису успели да оду негде на одмор изван места боравишта.

Садашњим начином пријема пацијената преоптерећују се лекари, па не могу да се посвете прегледима пацијената. Дуплирају се трошкови штампања рецепата. Малтретирају се пацијенти, а не постоји ни један позитиван разлог због чега би такав начин опстао. У цивилним здравственим установама таквих проблема уопште нема.

Кључ за решавање проблема састоји се у једноструккој дуплој набавци лекова. На годишњем нивоу утрошак лекова је исти (хроничне болести), лекари могу више да се посвете пацијентима, мањи је утрошак рецепата и мање би биле гужве у војним апотекама.

Држава има велики суфицит у буџету и просто је нејасно да се не обезбеђују средства за набавку лекова. Заправо, држава само треба смоћи снаге да се набаве двомесечне залихе, а после то већ иде уходом стазама. Да ли нам недостају организацијски поступци? Питање је да ли је о тим проблемима обавештена Влада Републике Србије.

Сазнајемо да главни проблем генеришу Војномедицинска академија и војне болнице у Нишу и Новом Саду који примају на лечење цивилне пацијенте. Они троше паре војних осигурака, а када се цивилном фонду Здравственог осигурања испоставе рачуни и они плате услуге, те паре се не враћају Фонду за СОВО, већ одлазе у буџет Републике Србије. Тако се сиромаша Фонд за СОВО, па у њему нема довољно пара за набавку лекова. Треба само из буџета средства усмерити на адресу Управе за војно здравство. И ништа више.

Све у свему, реч о изузетно тешком проблему, па се надамо да ће Управа за војно здравство, Фонд за СОВО и Министарство финансија превазићи ситуацију у којој популација војних осигурака, у односу на цивилне, не буде и даље дискриминисана.

Лекови су ипак пречи од многих других потреба!

3. Пешић

Анализа изборног процеса у УВПС

ОРГАНИЗАЦИЈА
НА НИВОУ СВОГА РЕНОМЕА

Завршетак изборног циклуса прави је тренутак да се фрагментарно, на главним правцима деловања, окарактерише рад удружења, оцене домети, али и да се коригују области у којима предузете активности не дају ваљане резултате, како би будући рад био успешнији

Крајем јуна у Дому ВС у Београду одржана је неформална анализа изборног процеса који је претходних месеци заокупио пажњу организације, као један од главних задатака у овој години када УВПС обележава 25 година успешног рада. За тај скуп, уз чланове Извршног одбора ГО УВПС позвани су и неки чланови Главног одбора и активисти из Београда.

Уводно слово одржао је председник УВПС Љубомир Драгањац констатујући да су све организације учиниле велики напор како би током изборног процеса ојачале, да су скупштине организоване уз добро обављене свеколике припреме и да су показале да су на висини задатка. Он је захвалио свима на уложеном напору наводећи да је организација превазишла многе слабости и сврстала у институције које су кадре да испуне и најтеже задатке. Сви извештаји су показали да је организација остварила пуно јединство својих чланова. Анализе на локалном нивоу позивале су на акцију, што и јесте суштина рада удружења којем припадају војни пензионери. На функције су изабрани људи из којих стоји велико искуство, опредељени да раде и да се боре за враћање нарушених права војних пензионера, за побољшање животног стандарда, унапређење здравственог осигурања, решавање нагомиланих стамбених проблема корисника војне пензије и за све друго што је савремено, напредно и племенито.

Председничко излагање представљало је само неку врсту подстицаја за анализу онога што се широм Србије догађало од фебруара, па закључно са Скупштином УВПС одржаној минулог 6. јуна.

Признање руководству УВПС

Овогодишњи избори у УВПС крунисани су изузетно добро организованом Скупштином. Она је била таква јер је одражавала завршетак целокупног изборног процеса у удружењу. У Општинској организацији УВПС Нови Београд, захваљујући свестраним и дуготрајним припремама, нарочито у месним одборима, обезбеђено је пуно јединство у организацији. Скупштине месних организација одражавале су одлучност да се превазиђу наслеђени проблеми, па је присутност скупштине била масовна и одражавала је корисне расправе и јединствене закључке, рекао је члан ГО УВПС Божидар Бабић и наставио:

Изборна Скупштина ОО УВПС Н. Београд била је, по мишљењу многих учесника, најбоља одржана у последњих неколико година. Конкретним закључцима и планским задацима органа обезбеђено је пуно јединство и потпуна подршка руководству УВПС.

После одржане изборне скупштине УВПС, ово је zgodна прилика, да у име

свих нас из Главног одбора, и целине укупног чланства, одамо заслужено признање и упутимо честитке новоизабраном председнику и његовим сарадницима, за све оно што су учинили у очувању и заштити целине права пензионих, здравствених, социјалних и стамбених наше популације пензионера. Што су ојачали и доградили организацију УВПС и од ње направили врло стабилну институцију, а може се рећи и врло способну самосталну организацију која може независно од свих других и као ничија продужена рука сама у целини чувати ове наше укупне вредности војних пензионера, рекао је члан Главног одбора УВПС Марко Неговановић и наставио:

Данас, са правом, можемо рећи да је то организација која се бори за очување и целине права војних пензионера, а не само зато, него да се осигурање свих тих права врати и да буду на оном месту које им одређује Устав и закон. Организација УВПС, тако је постала основна полука која нам омогућава да све то побољшавамо и оличава основну вредност УВПС коју треба даље обликовати, чувати и јачати. Она је била ваљано и добро усмеравана од стране председника и његових сарадника, тако да води борбу не на снагу, јер смо ми мали и не бисмо имали никакве шансе да остваримо своја нарушена права ван државних институција у односима снага као нека политичка организација, што ми нисмо нити смо продужена рука било које партије. Она се ангажовала у оквиру Устава и закона, у оквиру институција где су права и дужности свих једнаки и омогућила је организацији иначе председнику да као такав контактира са свим надлежнима и бива прихваћен као саговорник.

Пензије вратити
тамо где им је место

Неговановић је посебно подвукао потребу да се пензијско и инвалидско осигурање врати у Фонд за СОВО.

Готово сва питања, која су спорна, посебно области пензионог осигурања, а и осталих области, организације можда, не колико је хтела и желела него колико је могла урадила да се успешно решавају ста-

ра питања из ове области, не одустајући ни од једног дела права које није решено, нити је одустала да врати пензионско осигурање тамо где је њему место, у СОВО, јер су тамо и остала пензионера права.

Посебна активност је и упорност исказана за побољшање здравственог осигурања, стамбеног и социјалног осигурања, јер наша права имају потпуну вредност само ако су сва за једно и на једном месту. А свако издвајање као што је случај са пензијама обесмишљава их и претвара од средства за задовољавање пензионерских људских потреба у трошкове буџета и социјално давање чиме деградира људску страну пензионера и деградира их на обичног потрошача ради одржавања биолошког живота. Наравно, због свега тога руководство организације УВПС а посебно њен председник нису се борили само за повратак већине права, него да то служи и за остваривање људских потреба и вредности наших пензионера. УВПС, ваљда је једина организација у држави која две петине својих прихода од чланарине даје најугроженијим својим члановима за људски вредан живот и тако ће и даље чинити, нагласио је Неговановић.

Он се zaloжио да рад органа УВПС треба да буде усмерен ка вреднијим и људским одредницама живота.

Веома је важно да наш председник и уже руководство организације наставе акције на макро плану, да се сва права војних пензионера врате тамо где су по уставу и закону предвиђена, али она и по квалитету буду више поштована, јер њихова вредност није утемељена на одређеном нивоу. Наше општинске организације не чекају само исход од макро борбе и не критикују руководство за ово или оно, када су у праву и када нису у праву. Него, морају да наставе досадашњи рад да свом чланству живот чине вреднијим и људскијим. Своје чланове окупљају и друже се јер се човек може осећати људски и човеком, само ако је међу својим људима и при томе нагласак морају имати у раду са усмљеним, беспомоћним и болесним, јер ако они то не раде неће то имати ко да чини. Председник и руководство УВПС треба можда у овоме више да их подржи на свеколике начине. Само такви, као и до сада рад УВПС биће продуктивнији правно законски и људски вреднији.

У име свих Вас овде и оних који нису овде руководству и организацији УВПС пожелимо, његовом новом руководству и председнику оптималне успехе у раду на одржавању целине права војних пензионера и потребу за њихов људскији и вреднији живот и људски третман у свим институцијама са којима они контактирају ради остваривања и одбране својих права, закључио је Неговановић.

3. Пешић

Србија и НАТО: аргументи за и против чланства

**НЕУТРАЛНОСТ
У НАЦИОНАЛНОМ И
ДРЖАВНОМ ИНТЕРЕСУ**

Сведоци смо свакодневних спорења да ли је за Србију боље чланство у НАТО-у или војна неутралност. Расправа о будућем безбедносном концепту не може и не сме бити сведена на питање да ли волимо НАТО или не, да ли желимо чланство у тој организацији или не, већ да ли НАТО јесте и може ли бити оквир за оптимални безбедносни концепт Србије. Позиција војне неутралности, уз сарадњу са НАТО-ом кроз програм Партнерство за мир – ПЗМ (од 2006), и одржавање традиционално добрих односа са Русијом, за Србију је у овом тренутку најбоља опција и са економског и са политичког становишта.

ПИШЕ: др **Тодор Петковић**, генерал-мајор авијације у пензији

Водеће силе ЕУ су истовремено и чланице НАТО-а, и његови оснивачи, тако да се од почетка процес европских интеграција одвијао према правилу – НАТО је задужен за одбрану, а ЕЕЗ за привредни развој Западне Европе. Своју одбрану ЕЗ/Унија поверила је НАТО-у, те кроз оснивачке уговоре прецизирала да ће политика Уније на овом пољу бити усклађена са обавезама и безбедносно-одбрамбеном политиком која се договори и води унутар НАТО-а. Овим је потврђен апсолутни примат НАТО-а у питањима европске безбедности. Према Бжежинском, НАТО осигурава европску безбедност и стабилан оквир за постизање европског јединства, и то је оно што га чини историјски важним за Европу. Одржавање НАТО-а је од виталног значаја за евроатлантске односе и за јачање утицаја САД на европском тлу, чиме обезбеђују свој економски, политички и безбедносни глобални примат.

Бжежински закључује да кључна чињеница у ширењу НАТО-а лежи у повезаности тог процеса са ширењем саме Европске уније, недељивости појмова европског политичког јединства и европске безбедности. Уколико се жели да ЕУ постане географски већа заједница, са јаче интегрисаним француско-немачким језгром, као и да заснива своју безбедност на трајном савезништву са Америком, следи да као геополитички најизложенији сектор Европе, централна Европа, не може бити остављена по страни и искључена из осећаја безбедности који остатку Европе пружа трансатлантска алијанса.

Паралелност и међузависност процеса проширења Северноатлантског савеза, а и проширења Уније потврђена је и у последњем Стратешком концепту НАТО-а, из 2010.

Северноатлантски савет је на самиту у Вашингтону 1999. године покренуо *Акциони план за чланство* (енг. *Membership Action Plan – MAP*), у циљу свеобухватније и ефикасније припреме држава за чланство у Алијанси. Кроз МАП су прошле све земље које су примљене у НАТО 2004. и 2009. године, а садашњи учесник је Македонија у априлу 2010. године чланица НАТО-а званично су позвали и БиХ да се укључи у Акциони план за чланство.

Да ли је дошло време да НАТО полако почне да клизи према прошлости или ће завладати дветом

Стратегија пружа одговоре на сва питања

Програм *Партнерство за мир* допринио си јачању међународне безбедности, одбрани вредности и операцијама Алијансе, док истовремено служи и као својеврсна припрема држава-аспираната за њихово чланство у НАТО-у. Евроатлантски партнерски Савет и програм Партнерство за мир се налазе у центру концепције једне слободне, целовите и Европе мира. Нови стратешки концепт настоји да унапреди процес консултација и војну сарадњу са Украјином и Грузијом, узимајући у обзир и евроатлантске аспирације ове две државе.

Проатлантску позицију за чланство у НАТО-у у Србији заступа неколико аналитичара, док су међу политичким странкама најјаснији заговорачи проатлантске стратегије с циљем пуноправног чланства у НАТО-у водеће опозиционе странке, независно од чињенице што две трећине јавности Србије не подржавају проатлантску опцију. Тако, ове странке у званичном осврту на ово питање,

истичу пет разлога због којих је потребно да Република Србија постане чланица Алијансе: политички, безбедносни, економски, разлози везани за политички имиџ и значај Републике Србије, и неопходност концепта војне неутралности. У односу на безбедносне аспекте, истиче се чињеница да би поступањем колективној безбедности система Алијансе, Србија осигурала своју безбедност и одбрану и добила најмоћније државе за савезнике. Уосталом, Република Србија није у стању да сама гарантује сопствену безбедност; што се политичких разлога тиче, те странке сматрају да се самим чином прихватања кандидатског статуса, држава обавезује на већу транспарентност, демократију и стабилност институција.

„Србија мора врло пажљиво и одговорно да формулише визију своје безбедности за 21. век и да дође до стратешког концепта као дугорочног и одрживог пројекта државне и националне безбедности... Војна неутралност је, за сада, званична опција... Сви релевантни чиниоци геостратешког положаја Србије сврставају је у ред малих земаља

у свету, са свим безбедносним додатним ризицима који произилазе из таквог статуса. Она је изложена највећем броју глобалних ризика, а неким и више од многих других земаља... Неутралност Србије није међународно призната, ни прећутно ни изричито, нити је реално очекивати да ће се то догодити...

Да би се утврдило да ли би Србија требало да постане чланица НАТО-а, треба да се размотре четири основна проблема.

Ко је пријатељ, а ко непријатељ?

Прво, шта је циљ тога да се буде део система колективне безбедности? Ко је непријатељ овог система колективне безбедности од кога би се Србија бранила? Ко је тачно непријатељ? Тешко је идентификовати непријатеља на Балкану или у околини, који је у позицији да прети Србији или би био заинтересован за то. Штавише, чак и да постоје такви непријатељи, да ли би НАТО заиста прискочио у одбрану Србије? Члан 5 уговора о НАТО-у каже да је напад на једну чланицу напад на све чланице НАТО-а. Али не постоји ништа у 5. члану што обавезује једну чланицу да дође у помоћ другој.

Друго, мора да се схвати чињеница да чланство у НАТО-у стварно значи да се од Србије може очекивати да конфигурише своје безбедносне потребе према најмоћнијим чланицама, а посебно САД. То значи да ће као чланица НАТО-а Србија бити под притиском да се придружи САД у војним авантурама које имају мало везе са интересима и безбедношћу. Наравно, Србија не би била у обавези да се повинује таквим притисцима, али притисак би био већи и чешћи кад би била чланица алијансе.

Треће, НАТО је сила у опадању. Она је изграђена да задовољи специфичне претње између 1949. и 1989. године. Када је „хладни рат“ завршен и Совјетски Савез се распао, потреба за НАТО-ом је брзо опадала. Западни војни савез је био прави инструмент да се супростави совјетској претњи, али те претње више нема а архитекти НАТО-а нису били у могућности да савез реконструишу као одржив инструмент у савременом свету. У ствари, постојање НАТО-а није много више од продужетка хладноратовске поделе у Европи у 21. веку. Русија је изван тога и никада неће бити доведена у „клуб“. Такође, нема скоро никакву вредност „изван округа“. У Ираку алијанса није била од користи, а у Авганистану је била од врло мале борбене користи. НАТО је био добар за 1960. а не за 2010. и данас!

Четврто, Србија не би уштедела новац служећи као специјализована или посебна снага у НАТО-у. У зависности од тога која би споредна улога била одабрана за Србију, цена би могла да буде још виша него одржавање робуснијих војних капацитета. Чак и ако би чланство у НАТО-у донело уштеду, да ли би то било вредно чланства ако положај Србије не би служио безбедносним интересима Србије. Безбедносни интереси Србије леже пре свега на југу, а не да буде помоћни слуга САД у неком месту као што је Авганистан. Осим тога, као чланица НАТО-а Србија би била под притиском да купује опрему од партнера НАТО-а без обзира на то да ли јој је потребна.

С друге стране, ево неколико аргумената аутора у прилог чланству у НАТО: (1) Ако је Србија војно неутрална, опет ће се разликовати од земаља у окружењу, што може да

буде извор нових конфликта; (2) Боље је бити члан моћног војног савеза који одлучује о безбедносним питањима него држава „на менију“ те исте војне алијансе; (3) Војно неутралне државе издвајају већа средства из буџета него државе чланице НАТО-а, што показује пример Шведске и Мађарске; (4) Србија не може стално да се враћа у деведесете године и на лоша искуства из тог периода него је време да се окрене будућности; (5) У политици, а поготово у односима између држава владају интереси, а не емоције; (6) Највећи број чланица ЕУ су и у НАТО-а, тако да је реч о два комплементарна савеза; (7) Војна неутралност није наша традиција, па нас она ни сада не обавезује; (8) Чланство у НАТО-у није услов, али је препорука за чланство у ЕУ.

Савезници, инвеститори, окружење Србије

Тешко је рећи који је од ових аргумената важнији, али на неком референдумском тасу разлике међу њима би се свакако исказале.

Већина других аутора наводи следеће аргументе за чланство Србије у НАТО-у: (1) Србија би ушла у систем колективне одбране, чиме би требало да се повећа безбедност државе. Ако би, на пример, била нападнута – то би било третирано као напад на све чланице НАТО. Исто тако, уколико би нека друга чланица НАТО-а била нападнута – то би значило и напад на Србију; (2) Придружила би се најмоћнијем војном савезу на планети и стекла савезнике међу најутицајнијим државама света, пре свега САД. За безбедност малих земаља као што је Србија, од пресудног је значаја да имају велике пријатеље, на које могу да рачунају. Србија би симболичким војним доприносом опера-

Према неким истраживањима више од 70 одсто грађана Србије се противи прикључењу наше земље једином преосталом војно-политичком савезу

цијама НАТО-а могла да ојача свој политички кредибилитет, имиџ и позицију у Вашингтону, Бриселу и осталим европским престоницама; (3) Србија би послала сигнал потенцијалним инвеститорима да је њена територија безбедна за улагања. Тиме би се повећао кредитни рејтинг и убрзао економски просперитет земље (кад је Румунија ушла у НАТО директне стране инвестиције у ту земљу порасле су за 141 одсто); (4) У НАТО су ушле све централно и источно европске посткомунистичке државе, међу којима и Мађарска, Бугарска, Румунија, Албанија, Хрватска и Црна Гора, а Македонија је пред последњом степенацијом пред улазак, док је БиХ чланица Партнерства за мир. Ако Србија остане ван НАТО-а, готово са свих страна била би окружена њеним чланицама; (5) Србија би се придружила заједници западних друштава која деле либерално-демократске вредности. Србија би учврстила демократски правац у коме се

крећу њене унутрашње прилике и дефинисала свој тренутно шизофрен и амбивалентан спољни стратешки идентитет; (6) Појачале би се полуге спољне и безбедносне политике. Одлуке донете у НАТО-у утичу на регионалну европску и глобалну безбедност. Ма како мала била могућност да се утиче на формулисање политике и правац доношења одлука у оквиру НАТО-а, и то је боља могућност од никакве; (7) Улазак у НАТО појачава спољне и унутрашње притиске на Војску Србије да се модернизује, професионализује и специјализује. Реформисана војска била би у стању да смањи војне снаге и повећа њихову употребну вредност, било у одбрамбене било у сврхе операција подршке миру далеко од своје територије; (8) Реформа сектора безбедности и организација војске по НАТО стандардима захтевају значајна средства. Међутим, неулазак кошта много више. Рачуница је проста: када је земља у систему колективне одбране, може да професионализује и специјализује своју војску. Кад сами гарантујете своју безбедност, морате да развијате много шири дијапазон војних способности. Пошто код нас још увек није изведена економска рачуница, довољно је поменути, на пример, истраживање МО Републике Хрватске по коме улазак у НАТО кошта три милијарде долара мање него останак ван савеза. Нема разлога да се рачуница за Србију драстично разликује.

Аргументи против чланства Србије у НАТО-у

НАТО пакт, који је настао као противтежа Варшавском уговору, представља војну машинерију Запада уз помоћ које он реализује своје циљеве и интересе који се противе елементарним људским слободама. НАТО пакт насилно спроводи наметање сопственог виђења „демократије“ која у стварности представља окупацију, поробљавање и уништење неподобних земаља и њихових лидера. Запад је помоћу НАТО пакта 1999. године извршио агресију на нашу земљу како би нам отео интегрални део територије, променио свест људи и мржњу усмерио ка тадашњој власти по принципу „они су криви што нас бомбардују“. НАТО пакт је убио и уништавао Србију и њено неужно цивилно становништво и омогућио албанским терористима да створе квази државу Косово на темељима српске историје, духовности и идентитета. Србији је отето Косово и Метохија. Ту није реч само о површини државе која износи око 15% укупне територије Србије већ је реч о људима, и непроцењивом културно-историјском благу које представља идентитет српства. НАТО пакт не само да је убио већ је и окупировао духовни центар Србије. Тренутно, НАТО ради на стварању тзв. војске Косова која ће настати од „косовског заштитног корпуса“, односно „косовских снага безбедности“.

Чланство у НАТО-у, како истиче проф. др Радован Радиновић, није у интересу Србије. „Не само што је реч о агресивном војном савезу који је у служби америчке глобалистичке хегемоније, већ чланство у овом савезу носи велике ризике и претње“, објашњава Радиновић. „Србији данас војно не прети ниједна држава из окружења, што је већ дуже време европски тренд, па јој није потребна ни заштита неке алијансе. Чланство, са друге стране, носи сврставање и отварање непријатељства са неким снагама и државама које нас неће угрожавати у

случају неутралности. Радиновић као аргумент против војне одређености за западни савез наводи и чињеницу да НАТО помаже стварање војске Косова, што директно угрожава балканску и европску безбедност. „Уколико Србија постане члан Северноатлантског савеза, руске ракете биле би окренуте ка нама. Ту нема љубави, већ чисте политике одбране“ истиче Радиновић.

Џулијан Харстон, бивши шеф Канцеларије УН у Србији, показујући разумевање за „заоставштину“ бомбардовања НАТО-а 1999. године и чињеницу да Србија никада није била члан ниједне војне алијансе, позвао је Београд да извуче максимум из програма Партнерство за мир и сачека да види како ће се НАТО даље развијати.

Крије се опасна замка

Стивен Мејер, бивши шеф ЦИА за Балкан, каже да лично не разуме шта би Србија добила уласком у НАТО. Према његовој оцени, НАТО је организација у мировању која постоји само зато што САД тако желе, а ЕУ је заједница која је очигледно финансијски обогаћена, која не зна шта жели, ни колика хоће да буде. „Те су организације пре десет година биле важне за развој региона, али данас није тако. Србија треба добро да размисли у каквом савезу жели да буде с таквим организацијама. Али, нажалост, сви ваши политичари се приклањају Западу, што Вашингтон и Брисел нашироко користе“, закључује Мејер.

Регионална безбедност нарушена је једностраном проглашењем независног Косова, под окриљем САД, НАТО-а и ЕУ. То је данас главни разлог што Србија не може да мобилише своју јавност да прихвати прикључивање НАТО-у. Наиме, није више реч о томе да се убеди опозиција тој идеји и да се преусмери наслеђени дух, већ да се истовремено када НАТО, као извор агресије, подржава територијално цепање Србије, од ње очекује да приђе војном савезу који је то стање произвео. Које је била потребна брзина признавања независног Косова, зашто је покренута политика „стандарди пре статуса“ (као да се није знало да је неостварива), а од које се потом одустало? Тим пре што би Србија била задовољена формалном сувереношћу и отвореним путем ка ЕУ. То би и за Косово био бржи и мање захтеван пут ка истом циљу“.

Србија је раније гледала, а и данас позитивно гледа на савезништво, што се види из њених стратегијско-нормативних докумената

та о одбрани по којима се одбрана земље остварује ослонцем на сопствене снаге, али и учешћем у коалицијама (савезима). Дакле, она рачуна са таквом могућношћу за случај да буде угрожена, а не буде у стању да самостално оствари своје одбрамбене циљеве. Међутим, спорно је да ли Србији у данашњем мирнодопском тренутку уопште треба савезништво кроз чланство у НАТО-у. Оно би имало смисла само под два услова: први, да Србија зарад тзв. реал-политике прихвати противнике НАТО-а као своје, уз све политичке, економске и војне консеквенце таквог одређења и други, да је НАТО спреман да штити територијални интегритет Србије. То се најбоље видело на дешавањима са простора бивше СФРЈ када је у питању српски народ. Медијском манипулацијама Срби су проглашени за кривце у свим комбинацијама балканских сукобљавања деведесетих. Потом је војна алијанса бомбардовала Србе, прво у Републици Српској, чиме је скројила карту Босне у Дејтону. Затим је 1999. године иста судбина снашла и Србију, после чега је отргнуто Косово и Метохија из састава српске државе. Све ово је и пре и после пратила пропаганда (као медијска припрема и наставак војне интервенције) о етничком чишћењу Албанаца и незрелости Срба као варварске нације која је тиме правдала у очима светског јавног мњења интервенцију НАТО-а. Најважнији циљеви медијске кампање би били стварање слике у светском јавном мњењу о прекој потреби опстанка НАТО-а и исправност америчких ставова о српској геноцидности и варварству које је проузроковало интервенцију. Дакле, данашње стање на Балкану и настанак нових држава – при чему је Србија највише оштећена – представља резултат америчке политике, подржане војним савезом у којем она има доминантну улогу. НАТО је био ударна песница и гарант при спровођењу америчке политике ситњења српског народа стварањем Косова као државе а које чини се има логичан продужетак у лаганом издвајању Војводине из државно-правног система Србије.

Слободан и државотворни народ

Такође, Србија под НАТО-ом мора да прихвати ревизију историје која би значила признање њене кривице, не само за „геноцид“ над Албанцима који је проузроковао најновију агресију из 1999. године већ и за

праведну дводеценијску борбу којом се изборила за независност и за позицију слободног и државотворног европског народа. Ова ревизија историје се врши већ више година, како у Хашком трибуналу тако и у већини домаћих „независних“ медија. Срби ако хоће да приступе НАТО-у мораће њену коначну верзију да прихвате у потпуности. Мораће да се уподобе тој новој историјској свести и да се одрекну својих хероја и људи који су славили и на њима градили свој идентитет.

Уласком у НАТО Србија би била доведена у парадоксалну ситуацију. Наиме, морала би да даје људство за интервенције на разним планетарним жариштима зарад америчких интереса, док би одбрана сопствених територија (Косова и Метохије као изворишта и врела српске националне идентитетске утемељености) била онемогућена. Уласком у НАТО Србија би дакле признала постојеће стање као последицу деловања Америке и НАТО-а и потпуног прихватања њихове визије Балкана. Исто тако, у перспективи би морала да аминује ревизију балканске и европске историје и да се сагласи са америчким историјско-политичким догмама новог глобалног поретка који је Србе приказао као један од најгорих народа на свету.

Уласком у атлантску алијансу Србија би, хтела не хтела, морала да делује у интересу овог савеза, а интерес савеза је потенцијално супротстављен руској националној безбедности. Русија на ово сигурно не би гледала благонаклоно. Штавише, у склопу акција НАТО-а којима би се морала прикључити Србија, Русија би нас видела непријатељски као део америчко-НАТО тима.

И још нешто је потребно рећи о наводној безбедности коју нам НАТО нуди. Од кога смо ми то угрожени, од Русије, од Кине или неке друге велике државе? Не, никако. Или смо можда у случају неприступања Алијанси угрожени од саме Алијансе? Што нам НАТО заговорници отворено не кажу ако је стварно тако. Што нам не кажу да морамо ући у НАТО да би нас НАТО заштитио од НАТО-а. Док се на то питање не одговори ми знамо да смо угрожени само од наших суседа (који се под патронатом Америке често и директно мешају у наше унутрашње ствари) и унутрашњих дезинтегративних процеса које Америка и НАТО подстичу већ две деценије, те је њиховим вишестраним деловањем дошло до дробљења српског националног простора и сатанизовања Срба као народа.

Окренути према свим странама света

Уласком у НАТО ми бисмо прихватили и легализовали постојеће дробљење српске државе. Такође бисмо изгубили макар минималну шансу да све неистините стереотипе о нама демантујемо и тиме, макар у далекој будућности, заслужимо шансу на рехабилитацију наше нације у правном и моралном смислу. Пристајањем на „праведност“ данашње прекомпозиције Балкана, капитулирали бисмо пред ревизионистичком историјом ових простора (али и Европе и Русије) креираном од Запада.

Политика Србије мора бити окренута свим странама света и мора бити флексибилна, па чак зарад народа и понизна према светским моћницима али та понизност ипак мора да има црту испод које се не иде. Та црта је чини се исписана на вратима НА-

ТО-а. Другим речима Србија зарад својих интереса и зарад очувања елементарног људског достојанства, које мора имати свака нација, не сме да плати (превисоку) цену приступу „америчкој“ војној алијанси. Уради ли то признаће све своје „кривице“ пројектоване у америчкој „кухни“, оправданост губитка Косова и Метохије, ревизију своје вишевековне историје, конфронтације се са Русијом и сузиће ионако минимални маневарски простор који још имамо.

Ширење НАТО-а према Русији и Кини јасно показује у коме он види своје противнике, али и мотиве због чега то чини. Чланством у НАТО Србија би се, хтела то или не, декларисала против њих, што би било дугорочно штетно по њене интересе, тим пре што нам одатле не прети никаква опасност. У њеном интересу није ни конфронтација са оним земљама које су од стране НАТО-а, односно САД евидентирани као „извозници“ тероризма и претња њиховој безбедности, односно које треба „демократизовати“, колико год се не слагала са њиховом политиком. У том погледу довољно је поучан пример Шпаније која је након терористичког акта у Мадриду 2004. године повукла свој војни контингент из Ирака.

С друге стране, албански политичко-терористички фактори на КиМ још од времена Рамбурјеа и агресије добијају снажну политичку, логистичку и војну подршку НАТО-а, што је потврда континуитета његовог непријатељства према Србији. Признање независности КиМ од стране већине чланица НАТО-а и захтев САД да се Србија одрекне Резолуције СБ УН 1244 докази су доследности такве политике. Она се није изменила ни након покушаја да се приближи НАТО-у кроз чланство у програму „Партнерство за мир“, Споразум о војној сарадњи са државом Охајо, реформу Војске по НАТО стандардима и друге манифестације оданости. Зато је сасвим сигурно да наше чланство у овој алијанси не би променило овакву политику, а могло би да се протумачи као признање стања које је она произвела.

Сузбијање организованог криминала и тероризма

Све ово очигледно не иде у прилог тезама о безбедносним потребама уласка Србије у НАТО, али ни ставовима да би нам то омогућило јачање демократских процеса и институција, бржи улазак у ЕУ, ефикаснију борбу против организованог криминала и тероризма, веће улагање у нашу привреду и тако редом. Јер, савезништво никада није било школа демократије и нико нам не стоји на путу демократизације друштва. Сузбијање организованог криминала и борба против тероризма није посао савеза оваквог типа, већ неких других институција и интеграција, док страна улагања зависе од интереса инвеститора, ширине простора за инвестирање и политичке стабилности земље, која зависи само од нас.

Исто тако, нису прихватљиве ни оне идеје да нам је потребно војно савезништво са Русијом као заштитом од НАТО-а, јер она сасвим сигурно не жели сукоб са њим, а то није ни наш интерес. Ова сила се враћа на Балкан својим привредним, а не војним потенцијалом и на том плану Србија мора да пронађе много више простора за сарадњу. Исто то важи и за друге земље са којима се може артикулисати заједнички економски интерес (Кина и др). Зато је савезништво у овој сфери, ако се тако може назвати, наша далеко већа потреба него у војној, јер само

снажна привреда може Србију да учини безбедном и повећа њену одбрамбену моћ.

Принцип активне неутралности у перспективи може бити проширен на комплетну спољну политику Србије, која би настојала да промовише нашу државу као фактор неутралности на Балкану који дугорочно остаје ван спорних међународних политичких, војних и других интеграција, док са друге стране у потпуности отвара своје билатералне перспективе са свим странама света. Такође, у спољнополитичком смислу, активна војна неутралност значила би и остваривање активне билатералне сарадње са осталим државама које су се прогласиле неутралним и учешће у програмима које оне организују.

Тренутно, у оквиру НАТО-а постоје разлике које тешко могу да се сматрају спорадичним. То су пре различите стратешке визије за будућност Алијансе: САД желе да НАТО буде инструмент за изазове глобалне безбедности, чланови из Западне Европе у алијанси виде средство везивања САД за Европу и стабилизацију и ширење Европе заједно са ЕУ, док се чланице из централне Европе фокусирају на супротстављање потенцијалној руској претњи. „Савез неће бити у стању да превaziђе ове дубоке разлике. Уместо тога, чланице морају да се науче да их толеришу и налазе разумне компромисе унутар НАТО-а да би НАТО остао ефикасан у одсуству јасног стратегијског консензуса“, истиче Чарлс Купчан.

Сваки народ има своје достојанство

„Био сам против бомбардовања Србије и имам разумевање за то што ваша земља не жури ка НАТО-у. Сваки народ има своје достојанство. Може се бити чланица ЕУ, а да не будете члан НАТО-а, што показују и примери Аустрије, Ирске, Кипра, Малте... Неутралност Србије је сасвим прихватљива, и то са тачке гледишта европске безбедности“, рекао је Жан-Пјер Шевенман. „Договор на крају, „хладног рата“, а ја сам тада био министар одбране и учествовао сам у преговорима, био је да НАТО не поставља своје базе на истоку. Уједињена Немачка била чланица НАТО-а, али би војне снаге остале на западу земље... Постављање војних инсталација је кршење духа договора „четири плус два“ и резултат је Бушове политике... Американци хоће да поделе терет, да ми шаљемо своје војнике у ратове као што је авганистански да бисмо подржали њихове напоре. Европске владе су прилично скептичне према томе, па има веома мало дељења терета и још мање дељења одговорности“.

Чланство у НАТО-у није условљено чланством у ЕУ, нити чланство у ЕУ зависи од чланства у НАТО-у. Постоји један број земаља ЕУ које нису део НАТО-а и неколико НАТО земаља које нису део ЕУ. Чврсто верујемо да су даље евроатлантске интеграције земаља на западном Балкану – кроз партнерство или чланство у НАТО-у, или ЕУ – најбоља гаранција за дугорочну стабилност на Балкану. Имајући све ово у виду, на Србији је самој – а не на било коме трећем – да донесе одлуку о свом месту у региону и шире у свету, као и о томе којим међународним тела земља жели да буде део.

„Отворени оптимизам са обе стране Атлантика, ипак, не може да прикрије нарастајуће сумње о значају НАТО-а за политичке изазове 21. века, нарочито о целисход-

ности опстанка те организације на дуги рок. Док НАТО на први поглед делује као импресивна организација, његова способност као делотворног безбедносног механизма нагло опада. У Тексасу постоји популарна изрека о људима који имају изузетну репутацију али поседују јако мале стварне способности: „all hat and no cattle“ (могло би се превести нашим „Споља гладац, изнутра јадац“) која се може применити на НАТО. Непогрешиви знакови овог проблема постоје у неколико области: слабост и рањивост нових чланица и кандидата за чланство; неспретна савезничка политика која је створила озбиљне тензије са Русијом; нарастајуће поделе унутар савеза око политике према Русији; анемично деловање НАТО-а у Авганистану; и узнемирујуће опадање војне способности код кључних европских чланица алијансе. Нове чланице које је савез прихватио од краја „хладног рата“ су слабе, штићеничке државе (*client states*), које очекују да их бране Сједињене Државе. То је у целини истина, чак и за прву рунду проширења, у којој су се прикључиле земље средње величине, Пољска, Чешка и Мађарска. То је постало много очигледније у другој рунди, када су прикључене тако мале државе попут Словачке, Словеније, Латвије, Литваније и Естоније. Такви микро-савезници су уживаоци безбедности а не ствараоци безбедности. Са становишта америчког интереса, они не представљају добит него обавезу – потенцијално веома опасну обавезу“.

Алијанса бесправно бомбардовала Србију

„НАТО цени партнерство са Србијом и ја сам поносан на своје снажне везе пријатељства с вашом земљом“, истакао је Јенс Столтенберг и нагласио да Атлантски савез жели да продуби сарадњу са Србијом уз поштовање њене неутралности, попут сарадње НАТО-а са Аустријом, Шведском и Швајцарском. НАТО, како је рекао, снажно подржава дијалог Београд – Приштина и позива све стране да буду уздржане и учествују у дијалогу на конструктиван начин.

Аргументи изнесени против чланства Србије у овом војном савезу су: (1) НАТО је бесправно бомбардовао Србију, наносећи нам огромне људске жртве и материјалну штету; (2) Западна војна алијанса је запосела део суверене територије Србије – Косово и Метохију; (3) НАТО се у великој мери понаша као „светски полицајац“, и то пре свега као „превентивни полицајац“, тако да би и српске трупе учествовале а њени војници и гинули у војним мисијама у којима би штитили туђе интересе; (4) Реч је о војној организацији која је на просторима бивше Југославије учествовала у низу акција у којима је српска страна била губитник, па је наше евентуално чланство у том савезу у великој мери закаснило; (5) Иако више не постоји Варшавски пакт, у Русији сматрају да је НАТО окренут против ове земље, тако да би српско сврставање на страну западне алијансе било и сврставање против нашег традиционалног савезника; (6) Чланство Србије у НАТО је могуће само ако огромна материјална штета настала бомбардовањем буде надокнађена; (7) За успешан развој Србији није потребно војно сврставање него снажна привреда, што показује пример безбедносно неутралних европских земаља; (8) Припадност војном савезу претпоставља куповину оружја од најмоћније др-

Последице НАТО бомбардовања

1.500 - 2.000 мртвих

79 страдале деце

Испаљено **50.000** пројектила

58.574 налета НАТО авиона

Бачено **25.000** тона експлозива

Срушено **60** мостова

Уништено **300** фабрика

Оштећено **190** школа и **20** болница

280.000 Срба и неалбанаца напустило КиМ

Материјална штета између **30 и 100** милијарди долара

Зар после оваквих злочина Србија може у НАТО

жаве савеза, уз гашење сопствене наменске индустрије.

Оцене и закључци Београдског форума за свет равноправних усвојени још 2011. године задржали су пуну актуелност и вредност и данас:

- НАТО је милитаристичка алијанса која служи искључиво америчким империјалним интересима;

- НАТО се понаша агресивно и освајачки у целом свету, од Блиског, Средњег и Далеког Истока, преко Источне, Централне и Северне Африке до Сирије и Украјине;

- Глобални интервенционизам и стратегија експанзије на Исток (руске границе) представља опасност по мир и безбедност у Европи и свету;

- НАТО изазива оружане сукобе, под лажним образложењима, са циљем успостављања тоталне контроле над економским и природним ресурсима, стратешки важним територијама и тржиштима да би очувао привилегије развијених над мање развијеним земљама;

- НАТО је реликт „хладног рата“ и није у стању да реши ни један међународни сукоб или проблем;

- Чланством у НАТО-у Србија не би могла да унапреди своју безбедност;

- НАТО је одувек био главни непријатељ Русије а данас је његов стратешки циљ одвајање Русије од Европе, њена изолација, економско изнуривање, дестабилизација и разбијање њене државне територије. Сврставање Србије уз Алијансу са таквом стратегијом је супротно нашим државним и националним интересима. Русија је традиционални пријатељ и савезник Србије у оба светска рата, никада није ратовала против Србије увек је, када је могла, била на страни Србије, она је стална чланица Савета безбедности и данас упорно подржава Србију у очувању суверенитета и територијалног интегритета.

Асиметричне претње

Већина других аутора истиче и следеће аргументе да Србија не буде члан НАТО-а:

(1) Уласком у НАТО Србија би индиректно признала легитимитет војној интервенцији против СР Југославије 1999. године и

свим евентуалним одлукама о коначном статусу Косова и Метохије које се косе са њеним интересима; (2) Србија би теоретски могла да уђе у ЕУ, а остане ван НАТО-а као што су то учиниле земље попут Ирске, Аустрије, Финске, Шведске, Малте и Кипра. Само чланство у ЕУ је солидна гаранција безбедности. ЕУ има аутономну заједничку безбедносну и одбрамбену политику и сопствене војне снаге, додуше за сада слабо развијене. Поред тога, чињеница да је нека земља чланица ЕУ у задовољавајућој мери одвраћа треће државе од идеје да је нападну, без обзира да ли је она чланица НАТО или не; (3) Уласком у НАТО Србија би нанела штету у стратешким интересима Руске Федерације, која је традиционални, мада непоуздани савезник, и која се жестоко противи ширењу НАТО-а. Спровођење политичких (КиМ) и економских (снабдевање енергијом) интереса који зависе од подршке Руске Федерације било би доведено у питање; (4) Иако се уласком у НАТО смањује шанса за конвенционални и симетрични напад неке државе на Србију, теоретски се повећава њена изложеност новим транснационалним и асиметричним претњама као што је, на пример, међународни тероризам исламских фундаменталиста; (5) Улазак у НАТО форсира специјализацију и улагање у одређене видове оружаних снага на рачун неких других. Тиме се ствара изразита неједнакост унутар војске и заостравају тензије које из те неједнакости произилазе.

Ако покушамо да одмеримо јачину аргумената заснованих углавном на искуству других земаља рачуница указује да је потребно бити обазрив јер и улазак и неулазак могу имати велики број различитих исхода. Другим речима, постоје различити начини да се буде, односно да се не буде члан НАТО савеза. Чланице НАТО варирају од земаља које уопште немају војску (Исланд), преко чланица које имају ограничено учешће у НАТО (Француска), и малих држава (које од НАТО више добијају него што дају), до држава са оружаним снагама које могу да пројектују моћ широм света.

С друге стране, европске државе које нису чланице НАТО варирају од формално војно неутралних држава (Шведска, Финска,

Аустрија, Швајцарска, Ирска) које деле либерално-демократске вредности и понекад учествују у мировним операцијама у оквиру НАТО на *ad hoc* основи, преко нечланица које су ван НАТО-а због територијалних спорова (Кипар), па до држава које не желе да уђу у НАТО због лојалности Руској Федерацији.

Ограничење независности, суверенитета и неутралности

На који начин би Србија осмислила чланство или нечланство у НАТО зависи од тога колико су политичке елите у стању да развију мудру и дугорочну стратегију усклађену са средствима којима располажемо. Нажалост, државни врх још увек нема јасну стратегију. Тако нам остаје да суд доносимо на основу туђих искустава која наводе на закључак да ће Србија погрешити ако сама себи затвори врата на која се улази у Северноатлантски савез.

Да ли у војно-безбедносној области за Србију постоји реална и изводљива алтернатива НАТО-у? Алтернатива је управо оно што садашња и савремена Србија јесте – тј. војно-неутрална држава. Са том идејом и усвајањем такве резолуције, Србија је чак предњачила времену. Унилатерализам САД-а се распао. Растућа глобална мултиполарност, прегруписивање покрета и снага на светској политичкој сцени, појава и снажење БРИКС-а, самосвесна и одлучна Русија, недефинисаност и делимична стратешка конфузија међу појединим државама-чланицама НАТО-а, само су неки од најновијих феномена који ће, у годинама које долазе, увелико променити политичке односе у свету.

„Чини се да је америчка страна свесна и спремна да у глобалном контексту ради остваривања својих циљева поткопа међународни правни поредак који је настао као резултат Другог светског рата. Сила треба да буде изнад права. Тамо где међународно право стоји на путу, треба га уклонити“... „Начин размишљања који апсолутно води рачуна само о својим интересима, може се само назвати тоталитарним“ – закључује Вили Вимер у свом писму од 2. маја 2000. канцелару Герхарду Шредеру оцењујући концепт који су амерички представници изложили савезницима на конференцији у Братислави одржаној априла 2000. (У то време Вили Вимер је био члан Бундестага, члан Спољно-политичког одбора Бундестага, портпарол ЦДУ за питања одбране и потпредседник Парламентарне скупштине ОЕБС-а. Вимер је данас посланик и члан Спољно-политичког одбора Бундестага).

НАТО је агресивни војни савез, остатак „хладног рата“, полуа униполарног поретка и инструмент доминације. Зато, као независној и мирољубивој европској земљи Србији није у интересу садашњи ниво везаности за НАТО (као што су СОФА и ИПАП), јер тај савез сноси велику одговорност за велике људске жртве и непроцењиву материјалну штету коју је изазвао агесијом 1999. године. Истовремено, садашња везаност Србије за НАТО, кроз наведене споразуме, представља ограничење независности, суверенитета и војне неутралности Србије.

У најбољем је националном и државном интересу да Србија прихвати и учвршћује политику активне неутралности у односу на све војне алијансе. Тим пре се то односи на НАТО због његове милитаристичко – империјалистичке стратегије.

Да би се потпуније сагледала потреба да се хитно реши косметски вековни проблем, као одрживи, трајни и обострано прихватљив, потребно је указати на основне географске, историјске податке, а и на уставни положај те покрајине од 1945. до 2000. године.

Аутономна област Косово и Метохија до Устава СФРЈ (7. априла 1963. године), после тога – Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово и Метохија, усвајањем друге серије од 13 амандмана на Устав СФРЈ од 1963. године, постаје Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово. Обухвата површину од 10.887 км², или 12,2% површине Србије са 1.243.689 становника или 14,8% становништва Србије, по попису 1971. године. Простире се у југозападном делу Србије, између Македоније на југу, Албаније на југозападу и Црне Горе на западу. Окружено је са свих страна високим и средњим планинама: Копаоник, Гољак, Скопска Црна Гора, Шар планина, Кораб, Коритник, Паштрик, Проклетије, Жљаб, Мокра Гора, Рогозна и др. Састоји се од три географске природне целине: Косово Поље, Метохија, и Мало Косово. Речна мрежа на том простору прилично је густа, али сиромашна водом. Река Ибар и Биначка Морава, са притокама, одводе воде у – Црно Море. Река Бели Дрим са притокама у Јадранско море, а река Лепенац као притока Вардара – у Егејско море. Дакле реке одводе воде у три слива.

Столовала два српска цара

Због повољног положаја Косово и Метохија је било значајно у старом и средњем веку, а и у новијој историји, од доласка Илира, Римљана, Јужних Словена, Срба, турских освајања и потоњих ратова. Призрен је био престоница српских царева Душана и Уроша, а Пећ седиште српске патријаршије. У првом Балканском рату (1912-1913), делови српске и црногорске војске продиру на Косово и Метохију. Српска војска заузима Косово и Призрен и припаја их Србији, а црногорска војска део Метохије и градове Пећ и Ђаковицу и припаја их Црној Гори.

Конечно, после пробоја Солунског фронта, српска Друга армија октобра 1918. године ослобађа Косово и Метохију и, након завршетка Првог светског рата, укључује га у новостворену југословенску државу.

После турских освајања и честих ратова Аустрије и Турске, посебно, аустријског пораза 1690. године, заједно са аустријском војском, повлачи се и део Срба, плашећи се турске одмазде, због учешћа у рату на страни Аустрије, предвођен патријархом Арсенијем Трећим Чарнојевићем, сели се ка северу у Војводину, што је у историји познато као прва сеоба. И након наредних ратова Аустрије и Турске, све до успостављања границе на Сави и Дунаву (1739), Срби поново напуштају своја огњишта (1737) под вођством патријарха Арсенија Четвртог Јовановића (друга сеоба). Упркос насељавању Арбанаса, које су турске власти увелико помагале, и тада, српско становништво остаје у великој већини. Арбанаси постају све бројнији, и поред помоћи турских власти траже аутономију и у Призрену 10. јуна 1878. године оснивају Призренску лигу, на чијој платформи ће се касније наћи и борба за Велику Албанију.

Догађала су се непрестано принудна исељавања Срба, чак и више протеривања, које најалост и данас траје... И не само са Косова и Метохије. После првог светског рата,

Да ли је дошло време за решавање статуса јужне српске покрајине

ЗАПЕТЉАНИ КОСМЕТСКИ ЧВОР

И поред тога што неке државе занемарују или покушавају да представе како Резолуција број 1244 СБ УН више нема важност, сушта је истина да тај темељни документ никада званично није стављен ван снаге. Уосталом и портпарол Министарства спољних послова РФ Марија Захарова, пре непуних месец дана, потврдила је валидност и значај те резолуције. Треба бар покушати да се преговорима ситуација разбистри. У томе нам не мањкају ни мудрост ни одлучност.

ПИШЕ: **Бранко Бакић**, пуковник у пензији*

било је организованог насељавања Срба и Црногораца на Косово и Метохију, углавном, добровољцима и њиховим потомцима, учесницима у српској епопеји.

Распадом и комадањем Краљевине Југославије, Косово и Метохију освајају Италијани и прикључују фашистичкој Албанији. Део окупирају и Бугари, а север Немци (Трепча). Досељено становништво протерују (више од 70.000 људи), а Национални комитет ослобођења Југославије 6. марта 1945. године забрањује повратак тог становништва. Може се рећи да феномен сеоба и протеривања српског народа, није довољно истражен, а сигурно је да су Срби једини европски народ који је систематски протериван због чега је много страдао.

Уставни положај покрајина

Устав СФРЈ од 1963. године аутономну област претвара у аутономну покрајину Косово и Метохију, а амандманима из 1968. године постаје аутономна покрајина Косово, уместо статута добија уставни закон, врховни суд и друге правосудне институције и најзад постаје конститутивни део федерације. Уставом из 1974. године (последњи у другој Југославији), покрајине се скоро потпуно изједначавају са републикама, иако формално остају у саставу Србије. Србија је овим уставом постала другоразредна република, јер за разлику од својих покрајина, без њихове сагласности није могла мењати републички устав. Без сагласности покрајина, такође није могла доносити законе који би се примењивали у свим деловима Србије.

Даљи ток догађаја у другој Југославији, све до њеног крвавог разбијања, углавном је познат. Веома важна чињеница је да је Србија марта 1990. године донело нови устав, поштујући процедуру по Уставу из 1974. године. Дакле, то је учињено уз сагласност обе покрајинске скупштине. Тим уставом, укинута су атрибути државности покрајина. Без тог Устава можда би и покрајине могле да постану државе. Године 1991. почиње рат у Словенији и Хрватској, а 1992. године и у Босни и Херцеговини. Познате су последице тих ратова, у којима Србија није учествовала, али је помагала своје сународнике, и све прогнане и протеране примила и збрињавала их. Србија је водила само један рат, и то одбрамбени, бранећи се

од агресије НАТО пакта од 24. марта до 10. јуна 1999. године.

Током разбијања СФРЈ, 1991. године, државни секретар САД Ворен Кристофер изјавио је да је Србија целовита и то од Хоргоша до Драгаша. Да ли је тако и мислио, даљи догађаји, а посебно, агресија на СРЈ, то демантују.

Зашто је предузета агресија на СРЈ 1999. године

Знало се да западни моћници планирају да Косово и Метохију издвоје из састава Србије, да је отму милом или силом. Још на почетку Дејтонских преговора упорно су захтевали да се у мировни процес за Босну и Херцеговину уврсти и Косово. Снажним противљењем Српске делегације, до тога није дошло.

Шта се даље догађало на простору Косова и Метохије углавном је познато. Јачају сепаратистичке снаге, почиње оружана побуна, потпомогнута споља, тзв. ОВК врши терор над неалбанским становништвом, чак и над својим, напада органе безбедности, тако да побуна Албанаца прераста у оружану устанак против државе, која је принуђена да поред органа реда, ангажује и војску. Крајем 1998. године почињу преговори у Рамбујеу, који су били срачунати да се Србија казни одузимањем Косова и Метохије. После низа перипетија, подметања и претњи, преговори пропадају, а знало се већ да је припремљено бомбардовање, односно агресија на Савезну Републику Југославију (СРЈ), углавном на Србију. Агресија почиње 24. марта 1999. године под лицемерним и увредљивим називом „Милосрдни Анђео“. Познати су ток и резултати агресије. Претходно, Запад повећава притисак, јер се агресија и бомбардовање продужавају, па ЕУ шаље своје изасланике Ахтисарија и Черномирдина који доносе ултимативне захтеве. Наша Скупштина их (3. јуна 1999. Године) усваја, као предлоге.

Агресија се, након 78 дана бомбардовања и покушаја НАТО-а да копненим снагама уђе на простор Косова и Метохије, завршава се 10. јуна 1999. године Војно-техничким споразумом између Међународних снага безбедности (КФОР-а) и влада Савезне Републике Југославије и Републике Србије од 9. јуна 1999. године (познатији као Кума-

Да ли међународна заједница има намеру да награди вандалска дивљања албанских терориста

новски споразум) и Резолуцијом број 1244 Савета безбедности УН (20. јуна 1999. године).

НАТО није окупирао Србију и СРЈ, није извео, иако је планирао, копнену инвазију, јер је наша војска спречила продоре албанских трупа на Метохију, као претходнице копненим снагама НАТО-а (херојска одбрана на Кошарама и Паштрику). Кумановским споразумом регулише се повлачење свих војних и полицијских снага. Тим документом успоставља се Копнена зона безбедности пет километара изван територије Космета, Ваздушна зона безбедности (ВЗБ) 25 км изван територије Косова, а све летелице, ракете и сви ПВО системи, морају се повући на територију Србије 25 км од административне линије између Србије и Косова и Метохије. По свему судећи НАТО је овим споразумом добио оно што није постигао оружаном агресијом, коју је извео као прву од оснивања алијансе, обележавајући 50 година постојања пакта.

Документ УН није у свему испоштован

Резолуција се позива на седмо поглавље Повеље УН (омогућава употребу војне силе). Садржи општи део и два анекса. У тачки 10 даје се овлашћење генералном секретару за успоставу привремене управе за Космет, која ће обезбедити знатну аутономију у оквиру Савезне Републике Југославије. Тачком 20 захтева се од генералног секретара, да у регуларним интервалима извештава Савет безбедности о реализацији резолуције. Први извештај поднет је након 30 дана, остали – свака три месеца (Велика Британија је одбацила извештај у августу ове године, што је директан атак на устаљену праксу коју је наметнула потреба, а предвидела Резолуција СБ број 1244).

Анекс број 1 регулише политичко решење кризе на принципима које представљају закључци министара иностраних послова групе Г-8 од 6. маја 1999. године (чланица те групе је била и Јељцинова Русија). Тим принципима се предвиђа знатна самоуправа на Космету, а у складу са договорима из Рамбујеа и принципима суверенитета и територијалног интегритета СРЈ (противречно), а не помиње се аутономија.

Анексом број 2 разрађује се детаљи ре-

золуције, а у тачки 5 се успоставља привремена администрација на Космету, која ће омогућити знатну аутономију у оквиру СРЈ, а о чему ће одлучити Савет безбедности УН. Тачка 6 предвиђа да ће бити дозвољен повратак договореног броја југословенског и српског особља, ради обављања одређених дужности (веза са међународним снагама, рашишћивање минских поља, присуство на местима српског културног наслеђа и присуство на кључним граничним прелазима према Албанији). Реч је о снагама до 1.000 људи. У закључку о Резолуцији број 1244 може се рећи да је конфузна, у много чему противречна, јер се може тумачити и примењивати на различите начине (тачком 11 општег дела, који разрађује тачку 10 наводи се и Рамбује), што је противуречно.

Једни у клин други у плочу

У протеклом времену дошло је до погрешног српског становништва 2004. године и једностраног проглашења независности Косова 2008. године (супротно Резолуцији бр. 1244), успостављања прелаза, који у пракси постају гранични. У протеклом времену, такође претходне власти, поред осталих, повукле су два изразито штетна потеза, за какво такво повољно решење, и то: изместили су косметско питање из УН у Европску унију и несудислим питањем Међународном суду правде, готово ударили печат косовској независности. Потезима претходне власти, нанета је велика и тешко поправљива штета за компромис и одрживо решење спора Срба и Косметских Албанаца. Она ранија власт, уместо подношења оставке, морала реаговати на једнострано проглашење независности и обратити се генералном секретару УН да поништи декларацију о независности, сходно овлашћењима по Резолуцији 1244.

На основу сагледавања развоја односа и са јужном покрајином, досадашњих активности у Бриселу, свеукупног развоја Србије и јачања њеног међународног положаја, може се закључити да је сазрело време, за трајно, одрживо и праведно решење вишевековног спора Срба и Косметских Албанаца, у коме неће бити ни победника, ни поражених, дакле подједнако задовољних и незадовољних. Иако је Косово и Метохија по Уставу Републике Србије, њен саставни

део, у садашњим, па и у будућим временима, није реално очекивати његово враћање под суверенитет Републике Србије, што значи да није могуће решавати проблем Косова и Метохије у оквиру постојећег Устава. Исто тако, није у интересу Србије, па ни Косовских Албанаца, продужавање оваквог стања, то јест замрзнутог конфликта.

Све указује да се мора ићи на обострано прихватљив компромис, што подразумева такво разграничење по коме ће део територије остати у Србији, а део припасти Косову. Неки то зову подела, неки разграничење, неки уступање сопствене територије Косметским Албанцима. Тапије су у власништву Срба и Српске православне цркве. Космет је корен и душа српског народа, па о томе такође треба водити рачуна у решавању замршеног косметског чвора. На том простору су и највеће српске светиње.

Чињенице које указују и опомињу

Да ли Косово и Метохија може да постане суверена држава? Према турском попису из средњег века (дефтери) у то време је на Космету живело једва педесетак Албанаца, а остатак је насељавао српски живаљ. Да ли тзв. међународна заједница има право да награди пажљиво срачунату демографску експлозију, ради отимања туђе територије? Да ли је логично да паралелно егзистирају две албанске државе? Зашто се награђују они који су подизали буне и чинили силне злочине? Откуда то да се на челу косметске привремене администрације налазе највећи злочинци из редова тзв. ОБК. Зашто та иста међународна заједница судски не процесуира злочинце из редова Албанаца. Куда то дефинитивно иде свет? Много је питања, на која за сада нема одговора.

Да би се трајно и одрживо решио вишевековни спор Срба и Косметских Албанаца, потребан је свеобухватни споразум уз неопходне гаранције заинтересованих великих сила и Савета безбедности. При томе треба insistирати да се део територије Србије само уступа Албанцима на управљање у дефинисаном периоду.

Корисно би било да се у предстојећим напорима за коначно решење, овог, заиста најтежег питања Републике Србије, чијим трајним решењем се обезбеђује трајни мир и сигуран просперитет, нађу сви представници политичког и јавног живота у Србији, или бар већи део тог корпуса. Исто тако било би од користи да се престане са међусобним препуцавањима, које већи или мањи кривац за садашње стање. Једноставно, такво стање захтева заједнички напор свих за решење свеукупне ситуације.

И поред тога што неке државе занемарују или покушавају да представе како Резолуција број 1244 СБ УН више нема важност, сушта је истина да тај темељни документ никада званично није стављен ван снаге. Уосталом и портпарол Министарства спољних послова РФ Марија Захарова, пре непуних месец дана, потврдила је валидност и значај те резолуције. Треба бар покушати да се преговорима ситуација разбистри. У томе нам не мањају ни мудрост ни одлучност.

**Аутор је више од једне деценије службовао на Космету*

Пише Влада РИСТИЋ

Многи, не само ученији људи, при помену Идвора, невеликог банатског села, најпре ће помислити на Михајла Пупина, научника и проналазача, који је својим стваралаштвом и изумима велико померио границе светске науке, технике и технологије доба у коме је живео и знатно утицао на ондашње, а и потоње, цивилизацијске токове. Захваљујући њему остварена су давнашња човекова настојања да се поруке преносе на велике даљине – најпре од неколико стотина и хиљада километара, па са једног на други континент, да би данас досегле космичке размере. Без Пупинових остварења, у која су с временом уграђивана и научна достигнућа других инвентивних људи и проналазача, свет би, нема сумње, данас сигурно био другачији. Не би га, наиме, кад је реч о подручју комуникација, нико могао називати „глобалним селом“, у шта се наша планета одавно претворила, нити би истраживачи космоса тако суверено освајали непрегледна васионска пространства и прилежно припремали људе за одлазак на друге планете, од којих ће, по свему судећи, Марс бити најпре освојен.

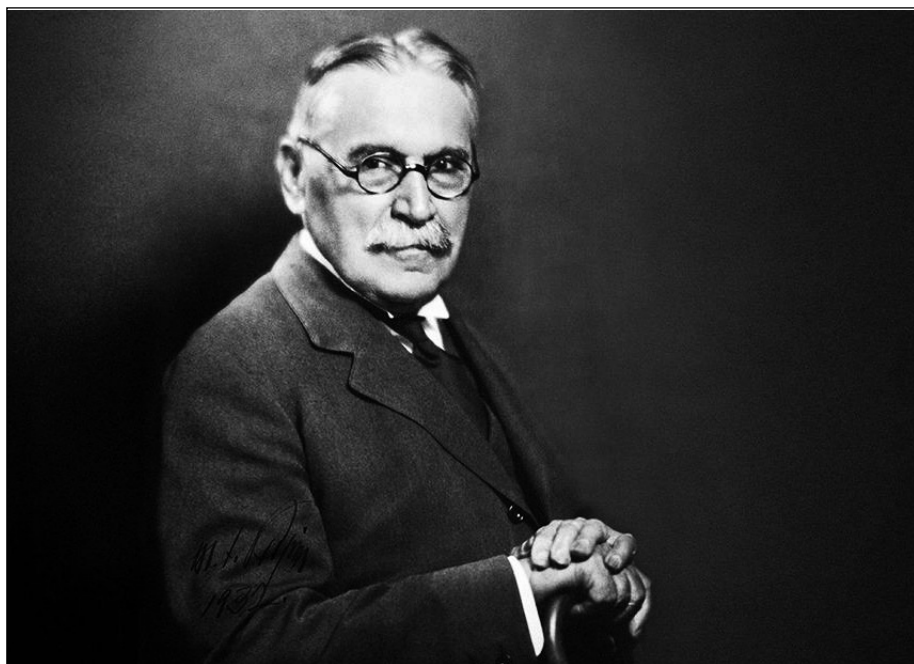
Не би, надаље, ни информациона техника и технологија – оличене у развоју компјутера и интернета – досегле до, такорећи, неслућених граница да бар једна карика научних достигнућа нашег великана светске науке, Михајла Пупина, није уграђена у све сложеније информационе системе који људима данас умногоме олакшавају обављање разноврсних послова, а живот им чине лепшим и садржајнијим.

Радознао и бунтован дечак

Место рођења Михајла Пупина, Идвор, на које је он био толико поносан да га је уметнуо у своје име (Идворски), помиње се с краја 17. века, тачније од 1690. године када су Срби, под вођством патријарха Арсенија, почели да насељавају просторе северно од Дунава и Саве, добивши од Угарске посебну „привилегију“ заштитника од надирања Турака у Европу и ширења Отоманског царства. Идвор је, каже предање, најпре подигнут на једној узвишици, али се касније „спустио“ у низију богату плодном земљом и пашњацима на којима је мали Михајло проводио дуге пастирске дане. Пошто није потицао из богате породице, Пупин је од малих ногу морао да обавља пољске радове и да доста времена проводи чувајући

стоку. Није му то нимало сметало да врло брзо постане најбољи ђак, али и поприлично разочаран што није имао бољег и знањем поткованијег учитеља.

Учитељева предавања била су несређена и незамислива, тако да млади Михајло није могао да сакрије незадовољство и немир, што, разуме се, његовом учитељу није промакло. Напротив. Зато је о томе обавестио Михајлову мајку Олимпијаду, која га је затим посавetoвала: „Де-

Човек који нас је свету представио у правом светлу: Михајло Пупин

Великани светске науке: Михајло Пупин

МЕЊАО ЦИВИЛИЗАЦИЈСКЕ ТОКОВЕ

Без Пупинових остварења, у која су, с временом, уграђивана и научна достигнућа других инвентивних људи, свет би данас засигурно био другачији. Савремена информациона технологија, компјутери и интернет, почивају на неким научним открићима и практичним проналасцима Михајла Пупина, који је прошао трновит пут од „пастира до научењака“. Био је и остао велики патриота. До краја живота био је везан за Србију и, посебно, свој родни Идвор

те моје, ако желиш да пођеш у свет, о коме си толико слушао на нашим поселима, мораш имати још један пар очију – очи за читање и писање. У свету има много тога о чему не можеш сазнати ако не умеш да читаш и пишеш. Знање, то су златне лествице преко којих се иде у небеса. Знање је светлост која осветљава наш пут кроз живот...”

Мајчине речи и њен страх да због немирног духа настави школовање нису биле без утицаја на Михајла, који је наставио још прилежније да учи, поставши најбољи ђак међу идворским основцима. Тако је „натерао“ родитеље да га, иако сиромашни, пошаљу у нижу гимназију (реалку) у Панчеву, која је у то време важила за веома добру школску установу, са угледним наставничким кадром. Пупин се врло брзо приклања младима који пружају активан отпор ондашњој аустроугарској асимилаторској политици и гажењу аутономних

права војвођанских Срба, посебно у време када су Аустрија и Угарска (Мађарска) склопили уговор о „двојној монархији“.

Посебно је упамћено раздобље које је за младог и бунтовног револуционара Михајла Пупина настало по доласку у Панчево познатог народног трибуна војвођанских Срба шездесетих година 19. века Светозара Милетића. Он је у пролеће 1872. године одржао ватрени говор којим је указао на погубну политику аустријске владе. То је у младом Михајлу увелико разбуктало бунтовни дух, нагнавши га на помисао да напусти школовање у Панчеву и да се врати у Идвор. Од тога га је одвратио прота Василије Живковић, који му је рекао да тиме неће помоћи ни себи ни другима.

Захваљујући протиним саветима Пупин остаје у панчевачкој гимназији, али само до краја школске године, јер се врло брзо сукобио не само са школским властима,

него и државним органима на прослави Првога маја (Дана пролећа) када су млади, посебно ученици, присуствовали традиционалној првомајској приредби. Тада је, наиме, због утиска који је на младе Панчевце оставио говор Светозара Милетића, али и због непрестане напетости потлачених војвођанских Срба, дошло до оштре поделе учесника првомајске прославе, тако да су млади Срби изнели на улице српску заставу, док су ученици мађарске, немачке и румунске националности махали црно-жутим знамењем.

И када је Пупин у једном тренутку гзгаио аустријску заставу, што је био велики прекршај, било је јасно да му „не гине“ протеривање не само из школе, него и из Панчева. Спасла га је велика наклоност његовог професора Коса (Словенца, изузетног српског пријатеља) и, по други пут, проте Живковића, који су код ондашњих власти издејствовали да школску годину заврши у Панчеву, а да школовање настави негде другде.

Тешко да би га његови сиромашни родитељи могли послати на даље школовање да се, познавајући интелектуалне способности Михајла Пупина, нису умешали професор Кос и прота Живковић, предложивши његовим родитељима да га пошаљу у Праг.

Дуго путовање лађом

Пут Прага Пупина је понео вагон треће класе. Била је ноћ, а клопарање точкова је само допринело да уморни путник утоне у дубок сан и да преспава станицу на којој је требало да преседне за Праг. Тако се уместо у Прагу, Михајло обрео у Бечу и грдно се посвађао не само са кондуктером који га није на време пробудио, већ и са још једним надобудним аустријским железничарем који није скривао мржњу према Србији, одбрусивши му у једном тренутку да води рачуна о томе како разговара са царским службеником и да се не налази „на дивљем Балкану“.

Умало га (под стражом) нису вратили у Идвор. То би се сигурно и догодило да, срећом, тој необичној и изненадној препирци није присуствовао један брачни пар који је, видевиши немоћног, али отреситог младића, предложио бечким железничарима да га оставе на миру. Убрзо су, затим, плативши му карту, заједно отпутовали у Праг.

Пупин је, сместивши се у купеу прве класе, на путу до Прага сазнао да је поста-рији брачни пар путовао за Америку. Ло-шим немачким језиком им је испричао ода-кле долази и камо се упутио, понудивши им комад белог домаћег хлеба који му је, уз печену гуску, мајка утрпала у шарену торбу. Американцима се веома допао гест младића који је желео да подели и оно ма-ло што му је од хране остало, док их је укус самог хлеба просто одушевио.

Вероватно је то био један од разлога да му амерички сапутници понуде да прву прашку ноћ преспава у хотелу „Плава зве-зда“, у коме су, осим за себе, једну собу резервисали и за Пупина, плативши му но-ћење. Сутрадан је Михајло успео да нађе малу, неудобну, собу у поткровљу приват-не зграде.

Настављајући школовање у новој сре-дини, Михајло се често, и врло радо, се-ћао дана проведених у панчевачкој реал-ки, посебно разговора са професором Ко-

Пупинова родна кућа у Идвору

сом, који му је предавао физику. Био је не-мало изненађен када му је, говорећи о Бенџамину Франклину, проналазачу гро-мобрана, рекао да до грмљавине и сева-ња муња не долази зато што „напрасит

Илија Громовник, како то неупућени људи приповедају, јури златним кочијама по не-бу“, већ да је реч о пражњењу електрици-тета између двају облака или облака и Зе-мље. Франклин је, наиме, помоћу кључа и змаја показао како се пражњење може изазвати вештачким путем.

НЕОБИЧНО ОТКРИЋЕ

Пупин је од раних дечачких дана мо-рао да се бави сеоским пословима. Са својим вршњацима је време, већма, проводио чувајући стоку. Пастири су се, присећао се касније Михајло, нај-чешће сврставали у невелике групе од по десетак дечака, вазда су били око стада, али су, док су овце, коњи или краве пасли, доста времена проводи-ли у игри, трагајући увек за нечим но-вим.

Тако им је једнога дана пало на ум да један другог обавештавају о крета-њу стада, која су много пута залазила у њиве са кукурузом или у туђе пашња-ке са веома омиљеном сточном хра-ном – детелином. Готово сви пастири су собом носили необичне ножеве, са подужом дршком, које су звали „бри-це“. Неко од њих је у смирај дугог лет-њег дана сасвим случајно забио сечи-во у земљу, зањишао дршку ножа и на-слонио ухо на земљу. Чуо је тихо бру-јање, па је предложио да и други то ураде. Осцилације су се релативно ла-ко преносиле кроз земљу, до неке оближње тачке, па су дечаци закључи-ли да би, ако би забили ножеве у зељу и зањишали њихове дршке, могли да чују и кретање стада на нежељеним пу-тем. Они су, сем тога, могли и да ша-љу различите поруке, односно да „ме-ђусобно остварују неку врсту комуни-кације“ ако би се унапред договорили о времену трајања зањиханости ноже-ва, односно њиховог извођења из вер-тикалног положаја.

Пупин, коме је тај „изум“ касније по-служио за изналажење оригиналног ме-тода за кабловску телеграфију и те-лефонију, убрзо запажа да тврђа и ута-бана земља много боље преноси звук од растреситог тла, што је сматрао значајним сазнањем.

Пут у обећану земљу

После двонедељног путовања Пупин је стигао је у Њујорк, у који се, иначе, могло ући, а да се придошлица претходно не нађе пред прилично великом препре-ком, оличеном у специјалној комисији која је одлучивала о даљој судбини имиграна-та. Будући амерички досељеник није имао шта да крије. Одмах је рекао да у џепу има само пет центи, да није изучио никакав за-нат, да долази из сиромашне српске поро-дице, да нема никога свога у Новом свету, али да је жељан – знања. Док је то гово-рио, Пупина је нетремице и са изразитом радозналешћу, тако рећи, све време по-сматрао један Швајцарац, који га је у јед-ном тренутку упитао да ли је чуо за неког Американца, на шта је млади и сналажли-ви Михајло, „као из топа“ одговорио: „По-знајем Франклина, Линколна и Хенријет Бичер Стоун“.

„Ниси могао да погрешис“, додао је Швајцарац, „бирајући људе које ћеш упо-знати у земљи у којој ће ти се, надам се, остварити твоји снови“...

Пропустивши га, нешто касније, кроз гу-сто решето америчке усељеничке комиси-је, добронамерни инвалид, са једном др-веном ногом рекао је том приликом Пу-пину да је учињен изузетак и да мора да се потруди да што пре нађе некакав посао.

Ноћ је провео у прихvatилишту за имигранте, а сутрадан се обрео у бироу за запошљавање. Био је то за младог Пу-пина почетак новог и прилично мукотрпног живота у земљи пуној свакојаким препрека и неизвесности, али и земљи која ће сва-ком дошљаку, спремном на напоран рад, омогућити да, под једнаким условима, успе у послу ако се њиме прилежно бави.

(Наставља се)

МОЋ УСМЕРЕНИХ МИСЛИ

По свему судећи, већ је Никола Тесла знао да се мислима зло враћа агресору и да је то неизбежно и снажно оружје, односно да је реч о „Богом даном“, суштинском и најприроднијем одбрамбеном оружју нападаних. Чувени проналазач је често јавно оцењиван, а оцено су биле једнако неубичајене, јер су посвећене необичном генију: „Тесла, иако није разликовао кварк од глюона и био без усавршених истраживачких инструмената, којима располажу данашњи научници, имао је на располагању оно што је адмирал Ричмонд Пирсон Хобсон описао као 'космичка интуиција'“...

ПИШЕ:
проф. др
Светозар
Радишић,
пуковник у
пензији

Никола Тесла је говорио и писао много тога што нико пре њега није. На пример, да „свака мисао потреса земљу...“, или да је „чаролија именовања пут до разумевања космичких тајни...“ Тврдио је да је људски организам, попут било којег материјалног система, извор познатих таласа, зрака или зрачења и да се ти таласи или зрачења шире у свим правцима кроз простор и да могу да се пренесу на неко друго удаљено биће, које има способност да прими тај „мали део мајусне енергије“.

У вези са преносом мисли Тесла је сматрао да треба прихватити следеће чињенице: 1) два ма колико удаљена бића, која нису у контакту својим чулима, заиста једно другом преносе енергију познатог и, врло вероватно, неког непознатог облика; 2) количина енергије која се преноси у познатом облику, према свим теоријским и експерименталним доказима, много пута је већа, врло вероватно неколико милиона пута, од енергије која је потребна да би се започела мисао или, популарно речено, да би се изазвало ослобађање механизма који је умешан у образовање неке мисли, и 3) човеково око приметно се може побудити далеко мањом количином енергије од оне коју, у облику познатог зрачења, нека особа може да пренесе или преноси другој особи на највећој могућој удаљености, односно на сасвим супротној тачки земљине кугле.

Сматрао је, да мождани таласи могу да преносе поруке и да призивају мисли или осећања, „уколико се докаже да постоје одређени односи између квалитета мисли (осећаја) и особина емитованих таласа“. Једноставније речено, мождани таласи могу преносити поруке, уколико се докаже да постоји орган који их прима.

Свако добро и свако зло потичу из мисли

Никола Тесла је био сигуран да је људски мозак у неколико фреквентних опсега у резонанци са фреквенцијама на којима вибрира Земља. Те фреквенције, он је први израчунао и објавио. Знао је да свест људи има тзв. нелокална својства и да мисао може утицати на просторну и временску енергију. Први у свету је измерио таласе 57 одсто брже од брзине светлости – који су се протирали брзином од 471.240 километара у секунди. Тврдио је да је реч о стационарним таласима. На основу Теслиних дела инжењер кристалографије Спасоје Влајић сведочи да је „мозак смиреног човека, чији се мождани таласи простиру у алфа ритму од око 10 трептаја у секунди, савршен мисаоно-синхрони мотор“.

У најновијим антрополошким и геоко-смичким истраживањима, у Новосибирску, потврђено је све што је Тесла заговарао у вези са брзином и енергијом мисли. Наиме, на планети Земљи, која се понаша као нека врста космичког обртног и покретног таласа, снимљене су зоне са торзионим потцима. Научници сматрају да су открили због чега интелектуална информација, односно информација ума, или психичка информација човека, може да се протисне и брже од светлости – скоро тренутно. Разлог је што информација, као спинско-торзиони поток, користи токове електрона, радиофреквентне вибрације и светлосне таласе као проводну средину.

Многи аналитичари Теслиних постигнућа сматрају да је највећи научник и проналазач свих времена благословен, за разлику

од оних коју нису следили Христов пут. На том путу, научио је и постигао оно што га је издвајало од савременика, а издваја га и од свих претходних и будућих генерација. Из очевих књига, савета и поука, сазнао је да само тих и миран човек иде у ред светих и да треба чувати свој мир. Учио је о чувању срца у миру и да су љубав, мир и радост најважнија човекова богатства, којима може учинити чуда. Успевао је да му у срцу владају мир, тишина, ћутање и тиховање. Борио се против хаоса у мислима и настојао да његов ум буде сабран, јединствен и пажљив. Знао је да је Царство небеско мисленом стање душе, а исто тако и пакао, и да су људи час у рају час у паклу. Родитељи су га учили да када су људи нерасположени, онда је у њима пакао и немају мира ни спокоја, а када им је у срцу радост, осећају се као у рају. Схватао је да свако добро и свако зло потичу из мисли, будући да су људи „мислени апарат“. Знао је да мисли не утичу само на саговорнике, него и на окружење, флору и фауну.

Одбрамбено оружје у сфери светлости

С обзиром на околности, проучавао је живота светих отаца, знао је за закон „сетве и жетве“ и да се и мислима може убијати. Били су му јасни мисаони изазови. Свети оци кажу: „Сеј љубав, па ћеш љубав жњети. Сеј мир, па ћеш мир жњети. Немогуће је да стекнемо мир, ако смо пуни зависти и злобе“... Ми реметимо мир. Господ нас оставља са нашим мислима – ето нам страдања“. У књигама које је читао Тесла, записано је да мисли имају велику благотворну моћ, али та моћ може бити, стицајем околности, и разорна. Отац Тадеј је навео једно такво искуство: „Једном сам се зачудио када су мајка, која је побожна, и отац, сина

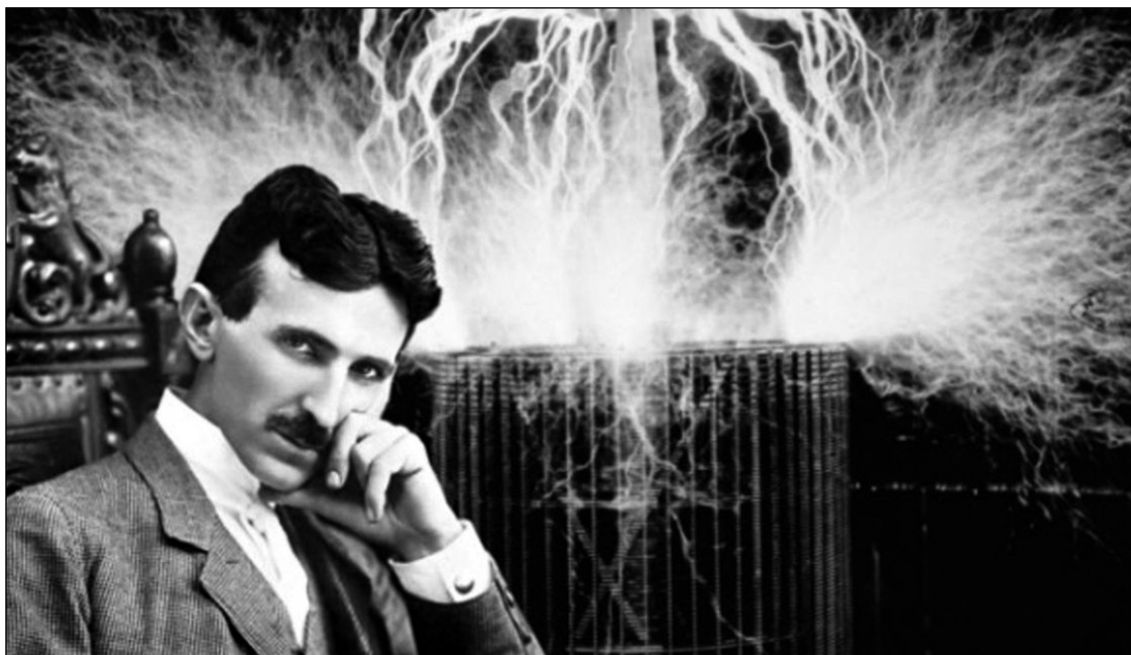
убили мислима... Мајка је, због његовог избора животног пута, знала да говори: 'Ма не желим живог да га видим!'. Тако је и било. Тај се њихов син једном приликом возио на мотору са другом и настрадао. Након тога, та мајка је дошла код мене у тузи и жалости. Ја сам јој рекао: 'Ти си убила сина јединца. Видиш како су јаке твоје мисли. Рекла си да га не желиш живог, па ето, то ти се и остварило'“.

Кретање је проналазач из Смиљана поистовећивао са животом, трајањем и развојем. Сматрао је да се резонанца претвара у нови настанак, али и да може изазвати крај кретања. Схватао је ограничења човека и његове свести, јер је на специфичан начин веровао у Бога. Према „допуштењу“, посматрајући понашање природе, створио је први аналогни уређај изван физичке сфере. Наиме, он је по угледу на точак, који је постојао и дуго „владао“ у сфери класичне физике, направио сличан уређај у сфери физике енергија. Било је то електрично коло, заправо, „енергјски точак“. Према истој аналогiji, у последње време у сфери физике свести, говори се о ведтору, као још једном аналогу точка.

Николи Тесли је било јасно, да још није време да објашњава како функционише енергјско одбрамбено оружје, или одбрамбено оружје у сфери свести. У његовом окружењу није било довољно предзнања за схватање таквих идеја. Сада, на почетку 21. века, коначно је време за таква објашњења. Научници су у међувремену доказали да свест психосоматски утиче на тело човека, да мисли имају енергију и да су подсвести људи повезане. У односу на Теслино време, научници су постали сведоци истине да постоји „ум хелија“ (реактивни ум) и да органи у људском организму имају своју врсту ума. Ролинг Мек Крети, главни истраживач у Heartmathu, тврди да је тек 1991. године у медицинској литератури забележено да срце има свој сопствени мозак, те да су мозак у срцу и мозак у лобањи повезани vagus нервом, који преноси поруке између њих. По свему судећи, ум мозга управља централним нервним системом и свешћу, а ум срца управља вегетативним нервним системом, хелијским умом и подсвешћу.

Мислима се зло враћа агресору

Значајна су нова сазнања да се мисли простиру кроз торзиона поља и да постоје

Имао је велике планове: Никола Тесла

фреквентна подручја у природи, која се поклапају с фреквентним подручјем човековог мозга. Доказано је да људи могу кроз јединствено поље интелигенције природе утицати на мисли других људи и на окружење. Више није спорно да је мисао бржа од светлости и да је дух бржи од мисли. Потврђено је да постоје „природни закони“ који се аутоматски примењују у свим сферама и димензијама; на пример, закон акције и реакције, закон равнотеже, закон хармоније, закон привлачности, закон замене поларитета, закон „сетве и жетве“... Један од најумнијих људи свих времена, Јохан Волфганг фон Гете, тврдио је да природа не зна за шалу: „Она је увек истинита, увек озбиљна, увек неумољива, она је увек права“.

По свему судећи, већ је Никола Тесла знао да се мислима зло враћа агресору и да је то неизбежно и снажно оружје, односно да је реч о „Богом даном“, суштинском и најприроднијем одбрамбеном оружју нападаних. То оружје било је „скривено“ из најмање пет разлога: 1) због недовољног знања о моћи мисли; 2) због опасности да агресори покушају да уклоне наводне творце мистичног оружја; 3) због потребе да што већи број људи схвати механизам његовог функционисања; 4) зато што незналице све мистификују, те скривено проглашавају тајним (често је нешто „скривено“ само зато што није видљиво за оне који имају проблема са распознавањем), и 5) парадоксално: последице употребе оружја у сфери свести, због брзине мисли, показују се пре него што је оно активирано.

Очевидно је да о моћи мисли треба што пре да сазна што више људи, и они који чине зло и они којима се чини зло. Тек када се знају космички закони могуће је разазнати у којем случају је реч о одмазди природе. Иста знања помажу да се схвати када је „мисаоно оружје“ употребљено с намером да се убрза одмазда за учињено злодело. Бројни су докази да је за веће почињено зло одмазда снажнија. Они људи који знају за живот само у физичкој сфери, не могу то да схвате.

Одбрана и у духовној области

Никола Тесла је понудио свету теорију да је човек „мислени аутомат“ који не поседује сопствено знање. Сматрао је да се „космичко знање“ (из колективног несвесног, јединственог поља сила и информационог омотача), побуђује у човековом мозгу јаким асоцијацијама. „Размишљање и памћење трају колико и мисаона побуда“ – тврдио је. То је вероватно разлог што је истраживао и начин човековог сазнавања истине о природи и човекову повезаност са космосом. У својим експериментима, истраживао је и утицаје уређаја са екстра ниским фреквенцијама на људски организам.

Познато је да је велики научник размишљао и о одбрани у духовној сфери и наравно да је, и због тога, у своје доба био несхваћен. Чак су и најозбиљнији научници део његовог живота, у којем је говорио о другим димензијама, прогласили за метафизички и у одређеном смислу суманут. Покушавали су и да га психијатризују. У књизи Тесла – дух, дело, визија, др Бранимир Јовановић је забележио: „Ставови које је износио, многим су били чудни и неразумљиви; широкој читалачкој публици су се чинили занимљивим, а стручњацима претераним. У суштини, то су били резултати његовог посматрања света, његових давно увежбаних метода увида у тајне природе, друштва и личности, на основу којих је предвиђао шта ће се десити у будућности...“

Чувени проналазач је често јавно оцењиван, а оцене су биле једнако неуобичајене, јер су посвећене необичном генију: „Тесла, иако није разликовао кварк од плуона и био без усавршених истраживачких инструмената, којима располажу данашњи научници, имао је на располагању оно што је адмирал Ричмонд Пирсон Хобсон описао као „космичка интуиција“...“

Сви напори да се од Тесле добију информације, које он није намеравао да објави, завршавали су се тако што се проналазач затварао у оној мери у којој су настојали да нешто извуку из њега. Новинари су с неверицом писали: „Никола Тесла ради на револуционарном пројекту добијања енергије и завршава процес фотографисања мисли...“

Теслина схватања потврђена су безброј пута и потврђују се из дана у дан.

Истраживачи људске психе знају како и колико мисли утичу на друге. У породици у којој има више чланова довољно је да је само једна особа незадовољна. Не мора она то ничим да испољава. Довољно је да почне да умује како се њој наноси неправда и како се са њом не поступа добро. Мир у тој породици биће поремећен мислима. Сви су незадовољни, а не знају откуд то. Треба мислити о томе! Реч је о моћи мисли.

Говорио је о својој новој теорији гравитације и открићу мотора који ради на космичке зраке. Можда је његово, за оно време чудно понашање, разлог што постоје истраживачи у области електротехнике који не знају да је Тесла уопште постојао.

Мир поремећен мислима

Просто невероватно звуче речи Макса Валентинуција – објављене у часопису IEEE за инжењеринг у медицини и биологији: „Завршио сам електротехнички факултет (1951–1956) а да нисам никада чуо за Николу Теслу, чак ни у оквиру курсева који се експлицитно баве наизменичним електричним моторима, преносом енергије или бегичних (радио) комуникација. Провео сам дуг период радећи у предузећу Ар-Си-Ај Комуникајшнс, које се бави телекомуникацијама, и у том периоду сам имао прилике да упознам многе старије и искусније колеге. Никад, на бројним предавањима, састанцима и дискусијама, које смо имали, није поменут Тесла. Истовремено, добро се сећам имена других, много мање значајних иноватора у области електротехнике. Многе колеге и школски другови са којима сам о овом питању дискутовао имају слично искуство. Тесла за њих није постојао.“ Како је нестало Никола Тесла из мисли научника, тако су се и његове идеје о одбрани сакриле у незнању и индолентности људског рода према будућности.

Међутим, Теслина схватања потврђена су безброј пута и потврђују се из дана у дан. Истраживачи људске психе знају како и колико мисли утичу на друге. У породици у којој има више чланова довољно је да је само једна особа незадовољна. Не мора она то ничим да испољава. Довољно је да почне да умује како се њој наноси неправда и како се са њом не поступа добро. Мир у тој породици биће поремећен мислима. Сви су незадовољни, а не знају откуд то. Треба мислити о томе! Реч је о моћи мисли.

Ако питате било којег официра или подофицира Војске Србије има ли потребе за враћањем редовног служења војног рока сви ће вам рећи да би суспендовање те обавезе требало што пре укинути и редовни војни рок вратити. Да нам стражу не би држали подофицири од 46 година живота, да нам ливаде на аеродрому не би косили поручници, канцеларије усисавали капетани, а војне магацине чували војници по уговору... Србија, због величине своје територије и броја становника, једноставно не може себи дозволити луксуз потпуно професионалне војске и оно што је на плану реформи војске учињено од 2000. године па до 2012. био је промашај. И нисам једном о томе писао управо на овим страницама од 2000. до 2012. године.

Сетимо се само оних сталних и готово хистеричних инсистирања о „цивилној контроли војске“, како се о томе трубило у медијима одмах после 5. октобра 2000. Сетимо се свих стручњака, аналитичара и корифеја војне мисли, који су о цивилној контроли војске таламбасали по свим медијима као о спасоносном решењу за систем одбране Србије. Па су довођени чак и странци да нама, неукима у Србији, објасне шта је то „цивилна контрола војске“. Па су један британски и један холандски генерал доведени у Генералштаб као саветници за реформу армије. Овај други се више бавио набацавањем zgodних девојака својим другарима из Холандије, што му нешто и не замерам. Док је Британац хтео да уђе на годишњу анализу борбене готовости свих јединица војске Србије. Срећа, пред вратима сале, где је била та анализа, заустављен је.

Уништили неколико хиљада ПВО ракета

Сетимо се само свих оних бивших министара који су као папагаји понављали флоскулу „да Србији треба мања, модернија и ефикаснија војска“. Па је све учињено до 2012. године да нам војска заиста буде и мања и мање модернија. Сетимо се оних који су од Румуна чули синтагму „извоз безбедности“, па су пожурили да и Србију гурну у те „извознике“. А наша се армија у међувремену смањивала, оружје уништавало. Избацили смо из наоружања тенкове Т-55, нешто продали, а нешто истопили. Сиријци и даље користе те тенкове у рату. Уништили смо, на захтев америчке амбасаде, неколико хиљада ПВО ракета „стрепа“, наводно, да их се не би докопали терористи. Укидали смо гарнизоне широм Србије, огроман број војне технике завршио је на ливадама поред

Некада су испраћаји у војску били незаборавне породичне светковине
(Фото Војска Србије)

Треба ли вратити војни рок СРБИЈА ЈЕ ЈАЧА КАДА ЈЕ ВОЈСКА ОБАВЕЗНА

На добровољно служење војног рока од 1. марта 2011. упућено је више од 11.000 младих, међу којима је било 1.400 девојака

ПИШЕ:
Мирослав
ЛАЗАНСКИ

Смедеревске Паланке. Избацили смо из оперативне употребе самоходне топове „прага“, нико од оних који су реформисали војску није изгледа чуо за беспилотне летелице. Како оборити беспилотну летелицу, да је нећемо можда гађати ракетама „куб“ или „невом“? Наша копнена војска остала је без трупне ПВО артиљерије, на маршу јединице су остале само с ПВО системом „куб“. Сада топове „прага“ враћамо у јединице. Да ли је неко одговоран зашто су били избачени? На стотине топова од 20 мм, идеалних за обарање беспилотних летелица, и даље лежи на ливадама крај Смедеревске Паланке. Да ли је неко уопште размишљао о новом тренду ваздушног ратовања, масовној појави и употреби беспилотних летелица? Зашто су укинуте управе родова копнене вој-

ске, зашто је Генералштаб „постројен“ по „џиовима“, Ј-1, Ј-2, Ј-3, Ј-4... То је модел НАТО-а, а Србија није чланица НАТО-а. Зашто је систем одбране Србије пројектовао ратну армију од само 70.000 војника? То је исувише мало, јер је само Трећа армија 1999. имала у свом саставу око 120.000 војника.

Дакле, моје чврсто уверење јесте да је Војска Србије боља с војном обавезом него без ње. Објашњење је врло просто: професионализацијом и суспендовањем редовног војног рока све већи број послова у Војсци Србије пао је на плећа све мањег броја људи. Садашње повећање броја војника на добровољном служењу војног рока и продужавање тог рока на шест месеци, хроничан недостатак војника за стражарску службу само су потврда те чињенице. Репорте војске које су чињене протеклих година, смањивање броја тенкова, структура копнених бригада по британском узору, при чему су наши „стручњаци“ заборавили каква је моћ самоходне артиљерије британских копнених бригада, које имају и своју лаку авијацију, што је све за нас мисаона именица, општи тренд да се наши официри и системом школовања претварају у менаџере јер, боже мој, неки мисле да је управљање и руковођење војском попут упра-

Егзерцир (Фото Војска Србије)

вљања компанијом, да је то све корпоративно, све је то годинама утицало на стање армије какво је данас.

Како то изгледа у другим земљама

Око 90 одсто садашњег наоружања Војске Србије сматра се, по европским критеријима, застарелим. Војска Србије још живи од залиха бивше ЈНА, вози њене камионе, тенкове, борбена возила пешадије, лети на њеним авионима, пуца из њених топова и вишецевних бацача ракета, плови на њеним речним бродовима, има ПВО из доба СФРЈ... Средства која се на годишњем нивоу одвајају за опремање новим борбеним системима још нису велика, да би се како тако очувао социјални мир велики део војног буџета иде за плате и текуће трошкове. Код Немаца за плате војног састава иде 53 одсто војног буџета, код Британаца то је 35 одсто. Војска Србије пати и од кризе у регрутовању подофицира, па и специјалаца. Оријентација на високу технологију тражи и више новца, али истовремено не смањује аутоматски и број војника-послужилаца.

Србија већ неколико година нема редовно служење војног рока, сада имамо добровољце на шест месеци, што је довољно за основну војну обуку. Шведска, после неколико година потпуно професионалне војске, враћа постепено редовно служење војног рока. У Аустрији је био покушај укида-

ња редовног служења војске, али није успео. Аустријанци служе редовни војни рок од шест месеци, сваке године резервисти имају 30 дана „освежавања“ војних знања, а резервни официри и припадници специјалних јединица сваке године буду на тренингу и до 120 дана. Данска има добровољни војни рок од четири до 12 месеци, Естонија од осам месеци, Словачка од шест месеци, Финска од пет до 12 месеци. Швајцарска има систем где младићи похађају обуку од 18, 21 или 25 недеља у доби од 19 до 20 година, па затим као резервисти до 30. године живота борава у касарнама сваке године на курсевима пет, шест или седам пута, а сваки курс траје по три викенда. Турска има војни рок од 15 месеци. Немачка, која је од 1956. до 2011. имала редовно служење војног рока, да би га онда суспендовала, али га није избрисала из устава, сада размишља о поновном редовном служењу у Бундесверу. Непосредни повод је мигрантска криза у контексту чињенице да је Бундесверу законом забрањено учешће у антитерористичким операцијама, иако има добро обучене специјалне јединице. Иначе, у Немачкој добровољци служе војску 23 месеца.

Народ и армија су једно

Србија је суспендовала редовно служење војног рока без озбиљнијег јавне расправе и без озбиљнијег јавног тематског скупа. Истина је да је

војна обавеза законито чедо демократског друштва у којем сваки грађанин има право и дужност да учествује у одбрани своје земље. САД и Велика Британија војној обавези прибегавају само у нужди, Француска и Италија су тек после великих дебата у јавности и оштрог противљења војних кругова укинуле редовни војни рок. Грчка и Турска и даље имају редовно служење војске. Модерно наоружање и технички сложени системи јачају тенденцију ка потпуно професионалној војсци. Ту су и уштеде на војној опреми и школовању, евентуална боља мобилност трупа... Но, предности потпуно професионалне војске, каква постоји на Западу, не важе и у Србији. Наиме, сматра се да је мотивација профи војника висока и да је тиме војска поштеђена младића који имају одбојност према војном позиву. У Србији се заборавило да сама професионализација оружаних снага не доводи до битног смањења бројног стања војске из простог разлога што одређени системи наоружања технолошки захтевају одговарајући број војника, били они профи или регрути. И да је сасвим свеједно хоће ли тим системом баратати војник на служењу војног рока од шест месеци или профи војник који је на уговору од две године. Пошто су наши борбени системи такви да сваки просечан војник може да се на њима обучи за шест месеци.

С друге стране, шта урадити с профи војником на уговору када напуни 40 година живота? Где ће он тада да нађе нови посао? Опет, тржиште рада регулише и квалитет оних који се пријављују у профи војнике, ту је и проблем да одређена „годишта“ имају мањи број потенцијалних војника. Посебно болно је питање резервиста. Профи армија може да рачуна на врло малу резерву, а у случају губитака мале су могућности замене у људству. И унутрашњополитички разлози за потпуно профи војску и против ње врло су значајни. Регрутни систем обезбеђује флукуацију унутар војног састава, трупа је тесно повезана с народом и размишљањем друштва, избегава се политичка и духовна изолација у односу на друштво. Трупа остаје део народа, нема војног елитизма нити сопствених политичких амбиција. Народ и армија су јединствени, а не да армија буде само армија, сасвим мали део народа. Војна обавеза спречава и дистанцирање становништва од одговорности за одбрану земље, јер ето имамо „добро плаћене професионалце, па нека они то обаве“.

Да ли је, дакле, служење редовног војног рока данас у Србији непопуларно међу младим људима? Анкете кажу да није, анкете су, заправо, у прилог редовном служењу војног рока. Анализа „цена-корист“ може да донесе све елементе за редовно служење војног рока и против њега, али бројке су само бројке. У правом рату то је релативна ствар. Вратимо Србији оно што је карактеристика и идентитет њене војске – редовни војни рок...

Извор: Политика

Држава и економија

СПОРАЗУМ С ММФ-ом – ЧУВАРКУЋА

Србија је и овим споразумом присиљена да своје економске одлуке подреди интересима глобалне (евроатлантске) финансијске олигархије, пошто је застрашена претњама изолацијом, сатанизацијом или чак војном интервенцијом

Крајем јула представници Србије су потписали споразум (од мила назван „чуваркућа“) са Међународним монетарним фондом. Србија се обавезала да ће покренути низ тендера (за продају Комерцијалне банке, ПКБ-а, Петрохемије итд.), док се ММФ обавезао да ће се, у наредних 30 месеци (колико програм траје), сетити још неких савета, који ће, можда, докрајчити нашу привреду и финансије. За економисте је интересантно (и узбудљиво) то што „споразум не садржи никакве финансијске обавезе потписника: наша влада неће плаћати консултантске (саветодавне) услуге ММФ-а, али ће, заузврат, безусловно извршавати њихове налоге. Такву врсту „споразума“ до сада нисмо имали. За сваку је похвалу што смо, овом приликом, сазнали на ком је нивоу самосталност у одлучивању наших државних и банкарских институција. И докле је довела сарадња са ММФ-ом.

Претње силом

Природно се поставља питање: како то да се нашој држави не исплати ла поседује ПКБ, Комерцијалну банку или Петрохемију, а оне ко их купи, верујте ми на реч, улагање ће се и те како исплатити? Одговор је познат: држава је лош (читај - „глупав“) власник. Али зашто онда том глупавом власнику поверити онолики државни буџет, па још и новац који ће се, тендерском продајом, добити? Осим тога, шта ако нека друга (можда још „глупавија“) држава буде купац - победник на тендеру? Најзад: зашто ММФ мора, скоро па и силом, да обавезује нашу власт да доноси одлуке о продаји сопствених предузећа и банака, ако с у те одлуке рационалне? То не говори добро о мудрости наших лидера, толико хваљених од свих, па и од самог ММФ-а, увек задивљеног успесима Србије.

Склонији сам, ипак, да верујем да се не ради о рационалним одлукама, па се можда питате зашто су Влада и Народна банка таква споразум прихватили? Зашто су пристали на даљу колонизацију Србије, ако су, заузврат, добили само обећање нових савета, можда по нас још горих? Верујем да разлоге (кривце) не треба тражити у домаћим лидерима, који су довољно стручни и свесни штете која ће држави бити нанета, него у претњама изолацијом и економском блокадом од стране ММФ-а и евроатлантске заједнице – у случају да изостане пристанак Србије. Те претње се увек подразумевају у преговорима са западним „пријатељима“, нарочито после бомбардовања Србије 1999. године.

Дабоме, није тешко доказивати да земља која не располаже довољном штед-

Пише:
Данијел ЦВЈЕТИЋАНИН

њом мора да се ослони и на иностране инвестиције. Али би било корисније да странци улажу у нове пројекте (као у Ј. Кореји или Кини), уместо да преузимају већ уходане послове, и то оне најуносије - банке, телекомуникације, електропривреду, велике пољопривредне комбинате и сл. Истина је да и у уходане послове страни инвеститори уносе нову технологију, организацију и маркетиншка искуства (поготово у извозу), али се питам зашто то не би могла да уради и разумна држава, ако, као савесни власник, изнајми компетентни ме-

наџмент? И зашто инвестиционе инјекције Србија мора да плати ниским ценама на (ургентној) тендерској продаји, или додатним субвенцијама, а не само профитом продатих компанија, који су природна цена услуга капитала? Одговор је: слабе земље, и Србија међу њима, присиљене су да прихвате скоро сваку врсту диктата на глобалном тржишту, на којем царују финансијски монополисти, којима су пуна уста прича о економском либерализму.

Злочин и казна

Србија је и овим споразумом присиљена да своје економске одлуке подреди интересима глобалне (евроатлантске) финансијске олигархије, пошто је застрашена претњама изолацијом, сатанизацијом или чак војном интервенцијом. Џон Перкинс, експерт ММФ-а и Светске банке, у популарној књизи „Био сам плаћени економски убица“, својсвремно је објаснио како ове институције разбијају привреду појединих земаља, ради преузимања њихових ресурса (и тржишта). У књизи су детаљно описане фазе злочина који су потписници Вашингтонског консензуса изводили често и широм света.

Извршиоци злочина никад нису кажњени, а себе су убедили да представљају „слободни свет“. Па и више од тога. Успели су да убеде јавно мњење да мора бити кажњен, проглашен корумпираним нитковом, диктатором и деспотом, свако ко се противи њиховом злочину. Инструменти казне били су (и даље јесу) у рукама зликоваца.

Верујем да чак и покајници међу њима, који су ретки (као Џ. Перкинс), само ласкају себи да су били убице. Пре бих рекао да су били - целати. Од плаћених убица човек или привреда могу да се бране, макар и с малим шансама. Или да беже. А пред целате - жртве излазе везане.

Извор Печат

Природно се поставља питање: како то да се нашој држави не исплати да поседује ПКБ, Комерцијалну банку или Петрохемију, а оне ко их купи, верујте ми на реч, улагање ће се и те како исплатити?

На „добош“ иде и Комерцијална банка.
Да ли је следећа Банка „Поштанска штедионица“

Седница Градског одбора УВПС Ниш

АКТУЕЛНЕ ТЕМЕ И ДИЛЕМЕ

Градски одбор УВПС Ниш одржао је редовну седницу на којој су разматрана актуелна питања, а и задаци за наредни период.

Анализирајући претходни период, истакнуто је да је информисање на коме је присуствовао заменик управника Војне болнице било пун погодак, јер је присуствовао велики број војних пензионера који су обавештени о стању у војном здравству.

Важна тачка дневног реда је било и разматрање и усвајање шестомесечног материјално-финансијског извештаја. Констатовало је да су средства рационално трошена, али да је прилив новчаних средстава све мањи, јер се због природног одлива смањује и број пензионера.

Посебно се разматрало питање обележавања Дана удружења, како на нивоу удружења тако и на нивоу градске организације Ниш. Са аспекта удружења питање је било везано за признања у јурисдикцији Главног одбора.

Започети управни и парнични поступци се одвијају као и до сада и углавном се чека одлука Владе РС о враћању пензија, које су умањене 2014. године.

Излети се одвијају уобичајеним током и темпом, тако да је посећеност добра, а учесници задовољни, поготову излетом у Прохор Пчињски, када је посећена и спомен-соба 4. бригаде КоВ у Врању.

Војна болница је обезбедила систематски преглед за 100 војних пензионера, тако да су председници месних организација обезбедили чланове који желе да иду на преглед.

Чланови Градског одбора су упознати са путовањем у Грчку, подељен им је и материјал везан за то путовање са циљем да се о томе обавести што већи број чланова. **Мр М. Пантелић**

Јулске искре Србије

У ЦЕНТРУ НАРОДНОГ УСТАНКА

Све је почело 7. јула 1941. године, на Ивањдан, у Белој Цркви, општина Крупањ. После пуцњева Жикице Јовановића Шпанца искра борбе за слободу брзо се ширила, нарочито у Србији, где су убрзо основана три партизанска одреда, један у Мачви.

У тој немилосрдној борби многи борци и родољуби дали су своје животе да би у четворогодишњем рату победили окупатора и извојевали слободу коју данас имамо.

За одавање признања прекаљеном шпанском борцу Жикици, његовим друговима и свим борцима Другог светског рата народ Србије, у Белој Цркви сваке године, седмог јула, организује сећање и свечано одавање поште свим изгинулим борцима за слободу, испод историјске липе. Свечаност је на државном нивоу. Стекне се тамо по неколико стотина грађана. Да положи венце, да одају пошту, да се још једном сете бораца изгинулих у рату. Поред одабраних говорника приређује се и културно-уметнички програм са тематиком из рата.

Овогодишње обележавање 77-годишнице почетка Другог светског рата у овом делу Европе било је, чини се, у последњих неколико година најсадржајније и најсвечаније.

Почело је интонирањем државне химне, затим је председник општине Крупањ Драгослав Штефанић, бирањем речима поздрављено присутне на свечаности и укратко подсетио на ратне прилике у овом крају у време почетка устанка.

У име Владе Србије о седмом јулу и ње-

Дан санитетске службе

ДЕЛЕ СУДБИНУ СВОЈЕ ВОЈСКЕ

У оквиру обележавања Дана санитетске службе у Војној болници у Нишу одржан је парастос страдалима од пегавог тифуса у периоду од 1914. до 1915. године и положени венци на споменик жртвама Првог светског рата. Парастосу и полагању венаца су присуствовали командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симо-

града, многобројна удружења и Удружење војних пензионера Србије.

О санитетској служби у Војној болници Ниш је говорио управник Војне болнице, пуковник др Јовица Станојковић. Он је истакао да санитетска служба потиче од 1839. године када је постављен први штабни доктор - начелник санитета и служба се развија у Нишу и јужном делу Србије, а 1878. године је формирана Велика војна болница, која пуних 140 година дели судбину војске Србије, кроз све ослободилачке ратове који су вођени.

„Војна болница Ниш је данас савремена војна здравствена установа, која заједно са Војно-

вић и генерал-пуковник у пензији Владимир Лазаревић.

Парастос је одржао Владика нишки Арсеније са свештеницима Саборног храма, а венце су положили представници Војске, председница Управног округа,

медицинском академијом и Војном болницом Нови Сад, чини војно здравство,“ истакао је пуковник др Јовица Станојковић.

Мр М. Пантелић

гом значају говорио је министар за рад, запошљавање и социјална питања Зоран Ђорђевић, и добио заслужен аплауз. У име борацке организације Србије, једне од највећих у Европи, на овој свечаности професорски је говорио члан Републичког одбора СУБНОР-а професор Жељко Зиројевић. Ове године забавни део остаће многим и веома добром сећању. Глумац Лепомир Ивковић и оперски певан Оливер Њего рецитацијама и песмама из рата одушевили су присутне. Све је било за незаборав. У оквиру овог дела учествовала је и фолклорна секција Библиотеке „Политика“ из Крупања.

На свечаности је у заједничкој организацији ГО СУБНОР-а и Удружења војних пензионера били више од педесет Шапчана. У делегацију која је положила венац били су Влада Нинковић, Ђорђе Момчиловић и Драгослав Гладовић.

Свечаност је завршена дружењем и весељем у Клубу пензионера у Лозници.

Стеван Стојановић

Обележавање 90-годишњице југословенског подморничарства

РАЗОТКРИВАЊЕ НАЈЗАХТЕВНИЈЕ ПРОФЕСИЈЕ НА МОРУ

Овогодишње 55. по реду Апатинске рибарске вечери отворила је изложба „90-годишњица југословенског подморничарства“ у Галерији „Меандер“ Општинског културног центра. Та активност је организована на иницијативу негдашњег морнара Драгољуба Цвјетићанина, уз подршку Удружења „Подморничар“, Општине Апатин и Општинског културног центра.

Одлуком Врховног савета одбране Србије и Црне Горе 88. Флотила подморница расформирана је 1. 4. 2005. године, после 77 година трајања југословенског подморничарства. Удружење грађана „Подморничар“ основано је 19. новембра 2004. године са седиштем у Београду, са циљем развијање и неговање традиције подморничара, научних и стручних истраживања подморничарства (не само у војне сврхе), образовања подморничара и других стручњака и развијања свести о садржини и заштити еколошких и људских права у тој области.

Чувена 88. флотила подморница је, у годинама уочи разбијања СФРЈ била на врхунцу снаге и респективна у међународним размерама, када је у њеном саставу било 11 подморница – пет класичних и шест „цепних“ чије посаде су рониле и тамо где данас ни подморнице НАТО-а не роне.

До летошње изложбе мало ко од Апатинаца је знао да је тај град имао више од 10 подморничара и поморских диверзана-

та, међу којима и једног команданта подморнице. У редовима Југословенске ратне морнарице и Речне флотиле било је око 60 официра и млађих официра из Апатина, а у војним школама свих видова више од 250 младиха.

Данијела Обрадовић, директор Општинског културног центра, поздравила је присутне, а о значају изложбе говорили су Драгољуб Цвјетићанин и Милан Шкрбић, председник Општине Апатин.

– Дуго ми је била жеља да организујемо ову изложбу, и драго ми је што су општина Апатин и директорка Културног центра препознали и подржали добру идеју. Ова изложба има културну и историјску вредност за Апатин, а како живимо у времену где се те вредности урушавају, потребно је што пре заштити их. Ми смо лако заборавили Апатинце који су били подморничари, колико их је било и шта су учинили за речну флотилу. Овом изложбом одужујемо се и тим људима, рекао је Драгољуб Цвјетићанин.

Председник апатинске општине Милан Шкрбић био је посебно заинтересован за отварање изложбе:

– Када смо разговарали о овој идеји, прихватио сам је из неколико разлога. Неки од њих су да сам цео живот на Дунаву, Морнарицу сам служио у Пули, 23 године радио у Бродоградилшту Апатин, а сав ремонт бродова Речне ратне флотиле тада се радио у нашем бродо-

Био је то својеврстан празник за очи

Некада морнар а сада председник општине Милан Шкрбић

градилшту. И данас живим на Дунаву. Зато ми је посебно драго што имамо ову изложбу и то управо као први догађај на 55. Апатинским рибарским вечерама, рекао је председник Шкрбић.

На изложби су се чули подаци о историјату подморничарства у Србији од њеног оснивања до данас, а изложбу је отворио пуковник Милан Комар, који наше подморнице познавао у души, службујући на великим подморницама као технички официр, потом директор Техничког ремонтног завода „Сава Ковачевић“ у Тивту, касније један од оснивача удружења подморничара и највећи „кривац“ што су подморничари добили своју монографију. Он је најавио и велике догађај:

– Идуће године наше друштво ће угостити светску подморничку елиту на редовном 56. конгресу. То је велика част и од-

говорност, али знам да ми, иако смо мало друштво (тек смо уписали 101 члана), можемо то успешно да реализујемо.

На изложби су изложене занимљиве фотографије југословенског подморничарства, заставе и пламенци флотиле, затим униформа официра и адмирала, ознаке, значке, одликовања, морске карте, заставице од којих се ствара заставица гала, делови опреме и модели подморница израђени од различите врсте материјала. Све у свему вредни експонати који на прави начин дочаравају наше подморничарство.

Дружење домаћина и подморничара који су дошли из Београда и Новог Сада настављено је у једној од градских механа, уз добру музику, рибу и незаобилазне подморничке приче.

З. П.

Из УВП – Шабац

БОЈУ НА МИШАРУ У ЧАСТ

Прошло је 212 година од славног боја на Мишару, од када „два врана гаврана“ однесе поруку верној Љуби Кулин капетана: „Храни сина пак шаљи на војску - Србија се умирит не може“, да јој верни Кулин неће доћи са Мишара код Шапца. Та порука за многе и данас важи, много тога се није променило, а Србија никако и никада не даје своју слободу и независност.

На Мишару код Шапца, пред стотинак присутних, одржан је помен и опело храбрим борцима црног Ђорђија - Карађорђа. Опело су служили представници Шабачке цркве са владиком Лаврентијем на челу. Међу присутнима, у заједничкој делегацији са СУБНОР-ом, били су и представници

УВП Шабац - Ђорђе Момчиловић, Милан Бркић и Стеван Стојановић.

Добро организована свечаност, на републичком нивоу, уз химну, представнике Владе Србије, Војске Србије, града Шапца и ви-

ше других организација.

Пре обраћања званичника на споменик палим борцима на Мишару положени су бројни венци и цвеће, те интерпретирана државна химна.

У име града Шапца присутне је поздравио градоначелник Небојша Зеленовић, подсетивши на историјски значај Мишарске битке за Србију. У име Владе Србије о боју на Мишару и његовом историјском значају мало детаљније говорио је државни секретар Негован Станковић.

Овогодишња 212. годишњица Боја на Мишару обележена је и у Шапцу бројним седмодневним активностима у више области.

С. Стојановић

У Новом Саду обележен Дан Речне флотиле и рода речних јединица

ПЕНЗИОНИСАНИ МОРНАРИ НА „КОЗАРА“

У оквиру програма обележавања 6. августа, Дана Речне флотиле и рода речних јединица Војске Србије, капетан бојног брода Андрија Андрић командант Речне флотиле са сарадницима приредио је на командном броду посебне намене „Козара“, укотвљеном том приликом на дунавској обали уз новосадски Кеј жртава рације, свечани пријем за пензионисане припаднике те јединице.

На истој палуби нашли су се тако на окупу некадашњи и садашњи Панонски морнари, команданти бродова, кормилари, бродски артиљерци, машинисти, везисти евоцирајући успомене на пловљења, гађања, бродска дежурства, сву лепоту и тежину живота морнара.

Рођен сам у Београду, школовао сам се у Сплиту и Пули, радио у Кумбору и завршио у Новом Саду где сам засновао и породицу – прича пензионисани заставник прве класе Иван Варгец, помоћник команданта некадашњег речног миноловца „Босут“. Нажалост мој брод више не плови Дунавом, завршио је на отпаду. У Речној флотили сам од 1966. године и најлепше ми је било када сам са бродом и посадом на води. Сада ми највеће задовољство представљају баш овакви тренуци сусрета са својим другарима, а то се баш не дешава често, и све нас је мање. Присетимо се старих времена, навру успомене – каже заставник Варгец, додајући како као искусан морнар жели млађим колегама што више праксе, испловљавања и посебно ноћне пловидбе јер, како каже, тако се најбоље пече занат морнара.

У име домаћина пензионисаним припадницима Речне флотиле бираним речима, и с пуно уважавања обратио се и капетан бојног брода Андрић.

–Уважене колеге, намерно нећу рећи пензионери јер сте ви били и остали припадници Речне флотиле, и срцем и душом, у коју сте уткали цео ваш радни век. Свима нама сте увек радо дошли, а и ово наше окупљање представља повратак традицијама Речне флотиле. Част нам је и задовољство да вас видимо у нашој, али свакако и вашој средини.

Пензионисани припадници Речне флотиле, са палубе брода „Козара“, пратили су са задовољством генералну пробу за предстојећу свечаност и дефиле пловних средстава јединице. У бродском салону за драге госте уприличена је и пројекција недавно завршеног филма „Век Српске речне ратне флотиле“ у продукцији Војнофилмског центра *Застава филм* и сценарију поручника фрегате Драгана Спасојевића. Након тога, некадашњи припадници ове јединице погледали су и изложбу под називом „Век Речне флотиле у Новом Саду“ аутора поручника фрегате Драгана Спасојевића и мр Петра Ђурђевог директора Историјског архива Града Новог Сада.

Један од свакако незаборавних догађаја била је свакако и панорамска пловидба бродом који је пре пар година готово у потпуности реновиран и опремљен најмодернијим погонским моторима и навигајским електроником.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Видовданске манифестације

ПОШТА КОСОВСКИМ ЈУНАЦИМА

Поводом Дана града – Видовдана и обележавања 629. годишњице Боја на Косову, изасланик председника Републике Србије, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Ђорђевић, предводио је церемонију одавања државних и војних почаста и полагања венаца на споменик Косовским јунацима. Министар је положио венце уз интонирања државне химне и у присуству великог броја Крушевљана.

У цркви Лазарици, Свету архијерејску литургију је служио његово преосвештенство патријарх српски Иринеј, са свештенством епархије крушевачке, на челу са владиком Давидом, уз присуство бројних верника.

Након службе кренула је литија до споменика Косовским јунацима, где је патријарх српски Иринеј одржао помен, такође су литију предводили осим патријарха, градоначелник Крушевца Јасмина Палуровић, директор БИА Братислав Гашић, престолонаследник – његово краљевско височанство Александар Карађорђевић и принцеза Катарина Карађорђевић, уз грађанство, а колона се упутила ка Тргу деспота Стефана, где је откривен споменик Кнегињи Милицы, као најзначајнији догађај обележавања Дана града.

Одлуку о постављању споменика донела је Скупштина града на иницијативу директора БИА Братислава Гашића и локалног клуба привредника који су и финансирали његово подизање, као и реконструкцију комплетног Трга деспота Стефана.

Скулптура је дело академског вајара Зорана Ивановића, урађена у бронзи, а са постаментом је висока шест метара.

Поводом Дана града – Видовдана, одржана је и свечана седница Скупштине града Крушевца на којој су додељена традиционална признања и награде најзаслужнијим појединцима и организацијама. Свечаној седници су присуствовали: делегација градова побратима Бијељине, Крфа, Рминику Вилчеа, Жалеца, Одинцова, директор БИА Братислав Гашић, владика Епархије крушевачке Давид, народни посланици, представници Војске Србије и МУП-а, начелник Расинског округа, председници других општина, привредници, директори предузећа и јавних служби и др.

Мр А. Симоновски

Пензионисани морнари са капетаном бојног брода
Андријом Андрићем командантом Речне флотиле

ГрОд УВПС Крушевац и Краљево, 23. јуна организовали су за кориснике војних пензија и чланове њихових породица породица једнодневни излет. План путовања је гласио: посетити манастир Пресвете Богородице у Лешју, Гамзиградску Бању, Ромулијану и Музеј града Зајечара.

У раним јутарњим часовима излетници из Крушевца и Краљева кренули су пут Зајечара, а за све време путовања, водич Зоран Миловановић за Крушевљане и Вукашин Родић за Краљевчане, практично нису испуштали микрофон, дајући детаљна обавештења током путовања.

Манастир Покрова Пресвете Богородице изнад села Лешје, десетак километара југоисточно од Параћина, потиче из средњег века. Манастирска црква са основом триконхоса, из средине четрнаестог века, представља најстарију грађевину тог типа у Поморављу. Њени темељи су откривени 1923. године, на обронцима планине Баба, смештене на омањој заравни, заштићеној оштрим стенама са источне стране. На њеним рушевинама је почетком двадесет првог века подигнута нова црква, тако да је Лешје данас активан женски манастир.

Поред манастирских ходника, уређена је башта која се назива Богородичином, а вода из два извора температуре 12 степени Целзијуса се користи током обреда крштења. Тренутно се ради на подизању друге веће цркве, посвећене светом Јовану Богослову, као и на тзв. Кули Орловића Павла, која је подигнута на темељима средњовековне куле и данас се користи као звоник, на коме се налазе десет звона.

У току разгледања манастирског комплекса посетиоци су могли да купе црквене реликвије које производи сестринство манастира. Након овога излетници су кренули ка Гамзиградској бањи.

Специјална болница специјализована је за рехабилитацију обољења периферних крвних судова (органиски поремећаји артеријских крвних судова, функционални поремећаји артеријских крвних судова, обољења периферних венских крвних судова, обољења лимфног система) и вибрациону болест. У болници се такође обавља општа рехабилитација.

Природа је подарила више извода термо-минералних вода, које се убрајају у земно-алкалне - хипертерме, односно акротерме.

Крушевљани и Краљевчани на излету

ДАН ЗА ОПУШТАЊЕ

Изградња и уређење купатила почиње 1920. а 1978. године изграђена је и отпочела са радом модерна Специјална болница за рехабилитацију „Гамзиград“ и то на самој обали Црног Тимока, на природним изворима термо-минералне воде чија је температура 42° Ц са дубине од 303 м.

Недалеко од Зајечара, на путу према Старој планини, налази се археолошки локалитет који је дуго представљао велику загонетку. Срећна Ромулијана, коју је император Галерије подигао из огромне љубави према родном крају, Гамзиграду, важан је део богатог историјског мозаика из епохе када су просторима данашње Србије ходали Римљани.

Из периода првих градитељских активности потичу унутрашње грађевине комплекса, палата и мали храм. С почетка 4. века Галерије постаје најмоћнија фигура у ондашњем Римском царству и започиње се са градњом знатно монументалнијег утврђења које обухвата већ изграђен простор, али и новоподигнути велики храм посвећен Јупитеру. Што се меморијалних објеката на брду Магура тиче, прецизно време њиховог настанка није могуће одредити, али се зна да је Галерије за своју мајку и себе подигао

два маузолеја, поред којих су саграђени консекративни споменици у облику тумула.

После Галеријеве смрти 311. г. комплекс пропада све до средине 5. века, када је с продором хришћанства престола дворана палате преобликована у базилику, а дограђени су и нови објекти. Археолошки налази потврђује да је Ромулијана у том периоду била значајно сеоско насеље, а можда и боравиште неке угледне личности са двора. Средином 5. века дошло је до великих разарања, вероватно услед најезде Хуна. Ромулијана је потом обновљена, али никада у некадашњој лепоти. Привлачи је овај локалитет пажњу геолога, историчара, археолога и путописаца још у 19. веку. Они су Гамзиград већ тада описивали као остатке једне од највелепenniјих грађевина прохујалих времена.

Након заједничког снимка испред улаза у комплекс Ромулијана, излетници су посетили и Музеј града Зајечара, где је кустос музеја, детаљно објаснила поставке и фрагменте Ромулијане, који се због заштите од

пропадања чувају у музеју као и поставке од историјског значаја за град Зајечар, од постанак на све до данашњих дана.

Дружење је настављено у ресторану „Бeba“, уз пригодан мени, музику и послужење особља ресторана. Због веома добрих и кординисаних припрема ГрОд Крушевац и Краљево и помоћ коју је пружио ОпОд Зајечар, излет је протекло у најбољем реду, са жељом да их буде што више.

Мр А. Симоновски

Излет Нишлија на југ Србије

У ЛЕГЕНДАРНОЈ 4. БРИГАДИ

Градска организација УВПС Ниш, наставила је са организацијом једнодневних излета у ближу и даљу околину, зарад дружења, те упознавање са историјским, културним и природним знаменитостима наше земље.

Излет је 30. јуна организован у Врање. Том приликом за војне пензионере организована је посета 4. бригади КОВ, Врањској Бањи и манастиру Прохор Пчињски. У Врању је размештена 4. бригада КОВ, која наставља традиције 1. пешадијског пука „Књаз Милош“ и 78. моторизоване бригаде. Сусрет са припадницима те је-

динице био је веома срдчан. Учињена је посета Спомен-соби, а Команда бригаде организовала је и ручак за учеснике излета.

Учесници излета су потом походили манастир Прохор Пчињски, на обронцима шумовите планине Козјак, на левој обали реке Пчиње. У 11. веку подигао га је византијски цар Диоген у знак захвалности Светом Прохору Пчињском. Манастир као целина преставаља непокретно културно добро, као споменик културе од изузетног значаја.

Т. Илијић

У посети Шумадији

ИСТОРИЈА НА ДЛАНУ

Сећање на завршетак Техничке подофицирске школе

У СТРОЈУ 230 ВОДНИКА

Те 1964. године у чин водника техничке службе произведено је двеста тридесет питомаца. Распоређени су у најудаљеније гарнизоне, складишта и полигоне широм Југославије. Дочекала их је стара техника, борбена и неборбена, уз општи захтев да све мора бити исправно, без обзира на старост, недостатак резервних делова и услова за рад.

Убрзо нови изазов: уследило је опште пренаоружавање јединица. Пристижала су средства домаћег и источног порекла, која су тада први пут видели. Тада за њих и остале колеге из ранијих класа почиње Колубарска битка.

Латили су се правила и изнова почели својеврсну школу. На ретким курсевима и осталим облицима кондизованог обучавања изучавали су свако пристигло средство. Самообучавали су се и обучавали друге, од војника до команданата.

Није било једноставно први пут покренути лансирни мост, вучни воз, тенк, пливајући тенк 76 мм, БТР-50 ПУ-ПК, БРДМ-2, амфибије. Није било једноставно потписивати да је средство способно за гађање, дубоки газ, подводну вожњу. Наравно и објективно били су само део свеукупног састава јединица и узајамно се помагали. извршавали су општу обавезу борбене готовости јединица.

У периоду општег преформирања јединица ниједна комисија за примопредају ТМС није била без учешћа техничких старешина. Вођењем оперативне евиденције, и планова одржавања, планова складиштења, планова занављања дали су потпуни допринос преформирању јединица А и Б ешалона.

У периоду „отварања“ према грађанству, својевремено полагање рачуна грађанству, техничке старешине били су у улогама наставника најразличитијим групама посматрача, руководствима локалних заједница, ученицима средњих школа, радницима из радних организација, грађанима... Показивали су и демонстрирали техничке могућности најразличитијих средстава.

У Техничком опитном центру неретко су били у улози послужилаца, послуге, посаде или једноставно експертских показивача најразличитијих средстава и система.

Бројне иновације и унапређења на ТМС остале су записане у војностручној литератури, *Војнотехничком гласнику*, *Народној армији* и листовима војних области. Присећају се појединих модификација МЕС: хаубице 155мм, М-65, оправке СТР-2П на тенку Т-55, ремонт варијатора и уређаја Ц-171 код ПАТ, израда и употреба „веламас“ кључа за покретање конзервираних тенкова у гаражама без паљења мотора...

Радили су најчешће у пољским условима без обзира на годишње доба. Тимски и појединачно радили су на писању правила, упутстава и норматива.

Припадали су генерацији која је израдила План и Програм обуке војника техничких ВЕС-ова и примењивали га у пракси.

И сви су часно испунили своје обавезе.

Крајем јула Градска организација УВПС Ниш организовала је једнодневни излет у Крагујевац, са обиласком Спомен парка „Шумарице“, културно-историјских знаменитости града и манастира Драча (Св. Николаја).

Крагујевац је четврти град по величини у Србији и седиште Шумадијског округа. Значајан је привредни, културни, образовни и здравствени центар Шумадије и Поморавља. Назив је понео од имена птице крагуј која се у средњем веку употребљавала за лов. Има веома богато културно-историјско наслеђе још из доба Турака, 1. и 2. српског устанка, као и 1. и 2. светског рата. Од 1818. до 1841. године Крагујевац је био престоница кнежевине Србије, којом је владао кнез Милош Обреновић. Током напада на Србију 1914. године у 1. светском рату у њему се налазила Врховна команда. Крагујевац је познат и по првој фабрици оружја у Србији. Данашњи Крагујевац обилује бројним историјским, културним, привредним и верским споменицима од посебног значаја.

Спомен парк *Крагујевачки октобар* представља спомен-комплекс подигнут у знак сећања на недужне жртве масакра који су починили припадници Вермахта 20. и 21. октобра 1941. године, као одмазду на нападе партизана. Тог дана немачки окупатори су у Шумарицама стрелили око 3 000 становника, међу којима је било и 300 ученика средњих школа.

На улазу у спомен-парк налази се импозантна зграда Спомен-музеја „21. октобар“, у којој је збирка докумената везаних за масакр, затим колекција фотографија, библиотека и читаоница. У музеју се налази и стална поставка слика Петра Лубарде.

Манастир Драча налази се десетак километара западно од Крагујевца, у котлини Драчке реке. У рејону манастира, као куриозитет, налази се тачка географског центра Србије. Манастирска црква посвећена је Светом Николи.

Т. Илијић

Реаговања

НЕГАТИВАН СТАВ О ТЕКСТУ

У часопису „Војни ветеран“, број 173 (јуни) 2018. године, на 29. страници објављен је допис Владимира Векића. Овај допис је код једног броја војних пензионера изазвао негативан став. Владимир Векић није члан УВПС. Он се пре неколико година ишчланио из УВПС, уз изношење читавог низа неистина о председнику УВПС и о мени.

Са Мићом Радаковићем из Апатина обилазио је војне пензионере и од свих су тражили да потпишу исписнице из УВПС, а истовремено да се потпишу нове уписнице за

приступ Радаковићевом удружењу.

Када сам одбио ове исписнице из УВПС, Владо Векић је без мог знања са неколико аутова довео око десетак војних пензионера и довео је новинаре са камером да се сними исписивање из УВПС, углавном жена, и да се та вест објави на друштвеним мрежама и другде.

Када сам видео о чему се ради напустио сам просторију УВПС кроз споредна врата.

Владо Векић начинио је велику штету УВПС и никако не може да се појави у „Војном ветерану“.

Овај скуп о коме је писао није одржан у Сомбору и нико не зна да је било ко из Сомбора био на том скупу.

Председник Градског одбора УВПС Сомбор
Саво Дринић

Видовдански сусрети породица палих бораца са припадницима ВС и МО

СРДАЧНО, ЕМОТИВНО И НЕЗАБОРАВНО

У Зајечару су одржани традиционални 16. по реду видовдански сусрети породица палих бораца са припадницима Војске Србије и Министарства одбране. У тој активности учествовало је близу 50 чланова породица палих бораца у ратовима од 1990. до 1990. године, официри из Генералштаба Војске Србије и Министарства одбране и припадници Гарнизона Зајечар.

У Манастиру пресвете богородице у Лешју на путу Параћин – Зајечар учесници похода присуствовали су литургији и видовданском молебну посвећеном свим изгинулим српским браниоцима од Косовског боја до данашњих дана. Потом су учесници сусрета посетили и Манастир свете Петке из 3. века наше ере у месту Извор. Тамошњој игуманији предали су добровољни новчани прилог за децу ометену у развоју о којима деценијама брину монахиње у суседној специјалној болници.

На Споменик палим борцима у центру Зајечара венац су положили Добрила Копривица и Љилјана Кнежевић и одата је пошта палим борцима у ратовима вођеним током деведесетих година. Потом је организована посета Народном музеју у Зајечару, где их је кустос провео кроз богате експонате кроз историју Тимочке крајине.

У касарни „Никола Пашић“ у Зајечару учеснике Видовданских сусрета поздравио је заменик команданта гарнизона потпуковник Срђан Јовановић. Он је присутнима пружио личну карту Гарнизона Зајечар, говорећи посебно о цивилно-војној сарадњи коју остварују. Потом су гости разгледали Спомен-собу која је у завршној фази израде нове поставке.

У изјави за медије председница Удружења палих бораца у ратовима од 1991. до 1999. године Добрила Копривица захвалила је министру одбране Александру Вулину и Министарству одбране РС што тако предано негују Видовданске сусрете који имају одјека у срцима чланова породица погинулих бораца, али и припадника система одбране.

Овога пута уведена је и једна новина. Наиме, током путовања до Зајечара потпуковник Станоје Станојевић из Команде за обуку Војске Србије у аутобусу је читао одабране историјске бисере који су илустровани вековну борбу српског народа за слободу.

Дружење је завршено послужењем традиционалног војничког пасуља. Јелка Милеуснић и Радица Мијатовић су изјавиле да су, ето, доживеле да пробају и надалеко чувени војнички пасуљ о коме су чуле много позитивних оцена.

З. П.

Сусрет бивших питомаца 11. класе ТПШ КоВ

РЕЧ ПО РЕЧ У ПРОШЛОСТ

Од 227 младића који су завршили школу у Загребу 23. јула 1965. године, сусрету 21. јула ове године присуствовало је 30 и пензиониса-

ни потпуковник Будимир Јовановић, тада командир једне од наставних група.

Скуп је почео уводним обраћањем организатора, а затим се свако понаособ представио и рекао неколико реченица о себи. Према евиденцији 61 припадник класе заувек је отишао. Поименично су споменути и минуто ђутања им је одата пошта.

Посебан доживљај је представљало дуже обраћање Са-

ве Јојића као својерестан историјски час из другарства. Он је поклатио и 15 бутелки првокласног вина из своје винарије. Љубазно особље хотела „Бристол“ било је на висини задатка.

Где ће бити састанак идуће године, када хотел буде у фази реновирања, решиће организатори: Томислав Филиповић, Боривоје Ракић, Драган Ћеран и Никола Вучковић.

С. Мидић

Рапорт из Пирота

УРУЧЕНЕ ЗНАЧКЕ И ЗАХВАЧНИЦЕ

На Видовдан, у присуству родитеља, представника локалне власти и Димитровграда, Бабушнице и Беле Паланке, те начелнице Пиротског округа, гђе Драгана Тончић представника Војске Србије и начелника регионалног центра Министарства одбране Ниш, и општинског министарства одбране Пирот, у Дому културе у Пироту одржана је мала свечаност на којој је уручено 42 младића и једној девојци који су војни рок служили добровољно у јединицама Војске Србије под оружјем, признања, захвалнице и значке.

Овом несвакидашњем чину су такође присуствовали и представници градског одбора СУБНОР-а Пирот, представници полицијске управе у Пироту и пиротских школа.

Захвалнице је у име Пирота добитницима уручио Видојко Панатјовић, заменик градоначелника. У име општине Беле Паланке то је учинио Мирослав Маринковић, Бабушнице – Горан Димитријевић и Димитровграда – Зоран Геров.

Обраћајући се присутнима потпуковник Ненад Марковић је истакао да је солидан одзив младића за добровољно служење војног рока под оружјем са подручја Пиротског округа. То је још један доказ и потврда да народ горњег Понишавља воли своју војску и отаџбину.

Поносим младићима – добитницима значки и захвалнице је честитала и Драгана Тончић, која је истакла да је добровољно служење у јединицама војске Србије и на тај начин оспособљавање за одбрану земље.

Међу 42 младића, који су добровољно под оружјем служили војни рок у јединицама војске Србије у периоду од 2011 до 2015. године, била је и девојка Катари-на Крстић.

„Неизмерно волим војску, волим војну униформу. Оног дана када је мој брат Радослав био на одслужењу војног рока, мартовска партија 2015. године, кренула сам без двоумљења и ја. Једноставно хтела сам да будем пример осталим девојкама из мог града. Војни рок сам служила у гарнизонима Лесковац и Београд. Са одслужења војног рока носим у себи најлепше успомене. Било је и тешких тренутака, али и лепих. Више памтим ове друге. Војнички живот је заиста тежак, али и интересантан. Пун је разних до-годовштина. Све се то памти и носи у срцу“, казала је Катарина Крстић.

С. Панакијевски

Јулске свечаности у Земуну НИСУ ЗАБОРАВЉЕНИ

Дан борца у Земуну је обележен на платоу код споменика жртвама фашистичког терора 1941-1944. године. У организацији СУБНОР-а Земун госте је поздравио Иван Морић, члан ГО СУБНОР-а, наводећи да су на то место довођени родољуби, затвореници са сајмишта и ту убијани.

На споменик су положени венци и букети свежег цвећа. Том догађају присуствовали су Миливоје Марковић, члан СУБНОР-а, Бранко Миланковић, потпредседник СУБНОР-а Земун, Бранка Мосуровић, члан комисије за традиције СУБНОРА, Драгана Медих, члан Председништва СУБНОР-а и Трајче Митушев, секретар ОпОд УВПС Земун.

Седмог јула Дан устанка Србије, у организацији СУБНОР-а Земун обележен је у парку испред споменика ослободиоцима НОР-а 1941-1945. г. Заменик председника СУБНОР-а Земун пуковник пилот Раша Лазаревић отворио је скуп минутом ћутања палим борцима и поздравио присутне госте: Душанку Лекић, члана РО СУБНОР-а Србије, генерал Владимир Брдара, потпредседника ГО СУБНОР-а Србије, Бору Ерцеговца, председника СУБНОР-а Београд, Милорада Радловића, помоћник председника ГО Земун.

У име Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије том догађају присуствовали су Љубиша Величковић и Бошко Војводић, а у име УВПС ОпОд Земун Славко Дошеновић, председник.

Т. М.

Војничка солидарност на дјелу НОВЧАНА ПОМОЋ

Удружење војних пензионера у свом Статуту посебно наглашава бригу за угрожене, старе, болесне ради чега је устројило социјалне картоне за лица којима је сиромаштво закуцало на врата.

Брига за колеге испољена је кроз солидарну финансијску помоћ из средстава чланарине и донације за угрожене увијек се нађе.

За ту врсту помоћи заинтересовало се и Министарство одбране Црне Горе и прискочило да помогне своје ветеране, који су часно служили свом народу и држави а данас неки лијече ратне ране а неки су без стана.

Комисија за додјелу ове врсте помоћи угрожених породица, прегледала је документацију пристиглу из општинских организација и донијела рјешења за 16 корисника војне пензије. Међу њима има ратних војних инвалида, непокретних, неколико са по четворо дјеце а без стана су, студенткиња јединица којој су за двије године преминули и отац и мајка. Једном ријечју помоћ је дошла коме је била и најпотребнија а и права је помоћ и износи од 600 до 1200 евра, зависно од степена сиромаштва.

У име Управног одбора добитнике помоћи поздравио је председник Удружења Павле Бандовић, зажелио им добро здравље и да новац потроше за најнужније потребе. Удружење ће наставити да помаже својим друговима у оквиру расположивих финансијских могућности

Здравковић

Дружења новосадских војних пензионера

КОРИСНА ЛЕТЊА РАЗОНОДА

Доласком сунчанијих, толико ишчекиваних, летњих дана Градски одбор УВПС Новог Сада организовао је за своје чланове неколико интересантних и нарасе осмишљених излета. Не само ради заједничког дружења, свакако преко потребног у овим временима. По речима Милорада Ореља председника ГРО, била је то јединствена прилика како за културну, тако и историјску едукацију заинтересованог дела чланства. А таквих је било подоста, па се тражила карта више у, до максимума, попуњеним аутобусима.

Прва станица, приликом посете ваљевском крају, била је надалеко чувени манастир Епархије шабачке Српске православне цркве Каона, у Општини Владимирци, кога многи називају и рајем на земљи. Манастир је настао у 14. веку, а прва црква саграђена на том месту датира из друге половине 11. века. У Првом српском устанку манастир је имао значајног удела, калуђери су учествовали у борбама, а манастирски конак претворен у болницу. Легенде кажу да је манастир подига Иконија, сестра чувеног српског јунака Милоша Обилића. Данашња црква посвећена је Светом Архангелу Михаилу.

Неизоставан део кратког туристичког путовања представљао је одлазак до Бранковине и обилазак спомен-комплекса фамилије Ненадовића. Кнез Алекса Ненадовић погубљен у чувеној сечи кнезова 1804. године, господар Јаков истакнути вођа у Првом српском устанку, прота Матеја први Карађорђевог дипломата и Љубомир песник својим су учешћем и ангажовањем за

време устанака у Србији почетком 19. века оставили неизбрисив траг у борби против Турака и формирању младе државе. Новосадски војни пензионери обишли су том приликом и гроб чувене српске песникиње Десанке Максимовић.

Уследио је обилазак Ваљева чија историја заузима истакнуто место у историји српског народа. Ваљево и Ваљевци неретко су имали водећу улогу у покретима за национално ослобођење. Шетња центром града, Тешњаром, обилазак споменика војводи Живојину Мишићу, биће дуго памћени.

У организацији новосадског Градског одбора уприличен је излет на познато новосадско излетиште Стражилово, у непосредној близини Сремских Карловаца. Војним пензионерима придружили су се, овога пута, и њихови најближи, деца и унуци, па се у готово породичној атмосфери уживало у лепотама Фрушке горе. Неизоставан део излетничког програма представљао је и одлазак на споменик српског песника Бранка Радичевића, након кога су организована рекреативна спортска такмичења за све узрасте у гађању ваздушном пушком, извођењу пенала на мале голиће, пикаду за све категорије, висиој куглани, шаху, малом фудбалу и одбојци.

И док су се такмичари, у складу са својим могућностима, борили за освајање диплома уз гесло „важно је учествовати“, велики пријатељ војних пензионера Владимир Бешир кувар у новосадској ВП 1414 припремао је слатан јунећи гулаш за све учеснике излета.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Исправка текста ЗАМЕНА ИМЕНА

У Прошлом броју „Војног ветерана“ на страни 6. у антрофилеу насловљеном са „ПОРУКЕ ГОСТИ-ЈУ“ омашком је погрешно објављено да је на Скупштини УВПС гово-

рио пуковник Славољуб Сталетовић, управник Центра војномедицинских установа Београд, а то је заправо био управник Војне болнице у Новом Саду пуковник Братољуб Бркљача.

Извињавамо се читаоцима и пуковницима Сталетовићу и Бркљачи.

Пробој Солунског фронта ЈУРИШ У ОТАЏБИНУ

Артиљеријска припрема почела је 14. септембра у 8 ч. из 580 артиљеријских оруђа. Бугарска артиљерија била је убрзо ућуткана, а њихова утврђења, препреке и осматрачнице, углавном, порушене. Упоредо је и авијација бомбардовала непријатељеве резерве. У ноћи 14/15. септембра продужена је артиљеријска припрема и пешадија је посела полазне положаје; 15. септембра у 5 ч. и 30 м. почео је напад пешадије на одсеку 2. српске армије; у првом ешалону напададе су француске 122. и 17. колонијална и Шумадијска дивизија, 1 км позади у драгом ешалону наступале су Југословенска и Тимочка дивизија.

Питање офанзиве на Солунском фронту покретано је више пута. Српска Врховна команда је 20. X 1917. изложила меморандумом савезничкој команди фронта своју идеју за офанзиву у две варијанте. По првој, главни удар извршиле би британске снаге долином Вардара, а помоћни француске из рејона лука Црне реке и српске из рејона: Ветреник – Добро поље – Сокол, ка Кавадарцима и Демир-Капији. По другој, главни удар нанео би се преко Мариовско-Могленских планина, на којем се налазила српска војска. Али, генерал Сарај није усвојио предлог. У децембру 1917. Сарај је смењен, а на његово место дошао је генерал А. Гијома.

Нови командант фронта био је присталица пробоја фронта са главним правцем долином Вардара, па је захтевао да се фронт српске војске прошири. Због тога је дошао у оштар сукоб са српском Врховном командом, што је изазвало промене у српској Врховној команди. Генерал Петар Бојовић је смењен, а за начелника Штаба дошао је војвода Живојин Мишић. Међутим, Гијому је у јуну 1918. сменио генерал Франше Д'Епера. Он је прихватио идеју српске Врховне команде о пробоју фронта који је пружао могућност стратегијског изненађења. По њој српска војска, ојачана са две француске дивизије, требало је да изврши пробој фронта добропољским правцем, избије у рејон Неготино и Кавадарци и раздвоји немачку 2. од бугарске 1. армије затим, кад се оцрта успех пробоја и буде угрожена вардарска комуникација, да у напад пређу британске, француске и грчке снаге против бугарске 1. армије, па потом француске снаге из рејона Битоља у правцу Прилепа.

Велика концентрација јаких снага

Пред пробој Солунског фронта, у септембру 1918, аустро-угарски 19. корпус (47. и 81. дивизија и 220. пешадијска бригада, укупно 43 батаљона) који је био непосредно потчињен својој Врховној команди држао је фронт од Јадранског мора – северно од Валоне, преко Фијерија (Фиери) и Берата до к. 1728 западно од Охридског језера; немачка 2. армија (14 батаљона немачке 302, бугарска 1, 6, Охридска, 2, 3. и 4. дивизија, укупно 126 батаљона, 480 топова, 180 бацача, 1401 митраљез) од к. 1728 до Мале рупе (к. 2005); бугарска 1. армија (Планинска, 5, 9. и половина 11. дивизије, укупно 63 батаљона,

400 топова, 125 минобацача, 663 митраљеза) од Мале рупе до пл. Беласице; резерва 11. и 1. армије 7 батаљона, 6 топова и 56 митраљеза; бугарска 2. армија (7, 8. и остатак 11. дивизије са 42 батаљона, 11 ескадрона, 251 топом, 28 минобацача, 462 митраљеза) од Високе чуке на Беласици до р. Ангитиса (Aggitis); бугарска 4. армија (10. дивизија, 2. коњичка дивизија и делови за одбрану морске обале, са 28 батаљона, 20 ескадрона, 273 топа, 300 митраљеза) од р. Ангитиса до р. Марице.

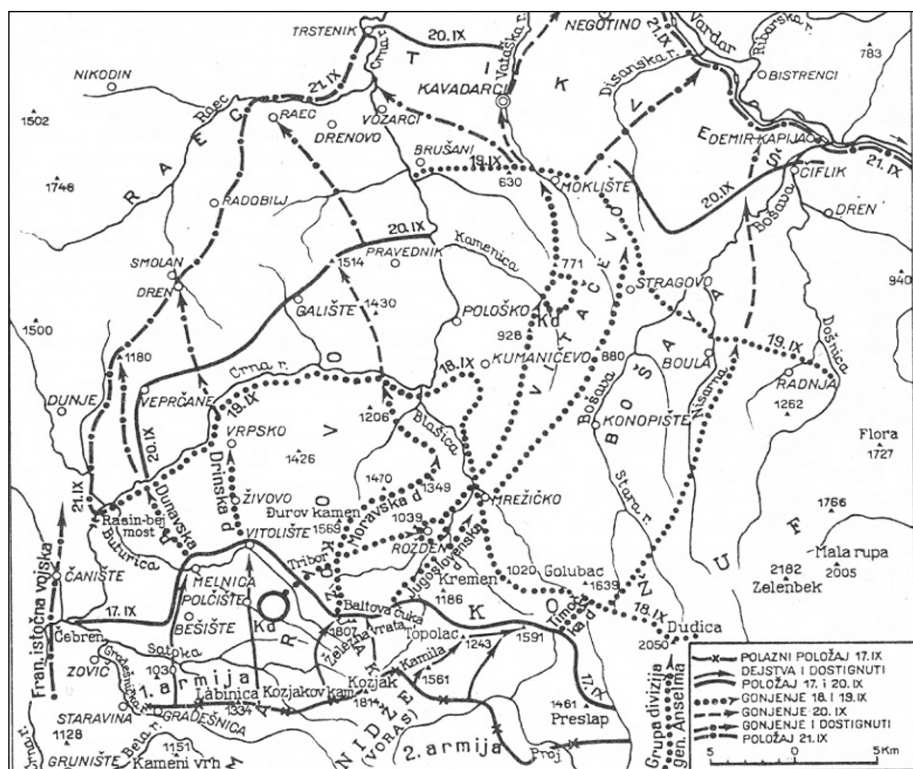
Укупно око 600 000 људи: 312 батаљона, 31 ескадрон, 1410 топова, 333 минобацача, 2872 митраљеза и 80 авиона. Све те снаге биле су под бугарском Врховном командом; немачком 11. армијом командовао је немачки генерал Ф. Шолц (Friedrich Scholtz) са штабом у Скопљу, коме је била непосредно потчињена и бугарска 1. армија под генералом Д. Гешовим (Димитър Иванов Гешов), 2. армијом генерал Иван Луков, а 4. армијом генерал Стефан Тошев. – Савезничке

снаге: италијански 16. корпус (38. дивизија, три допунска пука, два територијална милицијска пука, три и по коњичка пука и артиљеријски пук) на фронту од Јадранског мора – ушће Вијосе (Viose) до пл. Коснице, непосредно потчињен италијанској Врховној команди; француска Источна војска (5 француских, 1 грчка, 1 италијанска дивизија, француска коњичка бригада, српски Бабунски и Охридски одред и одред Есад-паше Топтанија) под француским генералом П. Анријем од пл. Коснице до потока Лешнице; српска војска на положајима на јужним падинама Ветреника и Доброг поља са 1. и 2. армијом и Коњичком дивизијом од Лешнице до Сушице (Cerva, Tsirva), с тим што је 2. армија ојачана француском 122. и 17. колонијалном дивизијом; Прва група дивизија (2 грчка и француска дивизија) под генералом Ф. Ансехном (Philippe D'Anselme) од Сушице код Бахова (Promahi, Prdmahoi) до Фаноса (Fands), и на исток до ушћа Струме британска армија, под генералом Џ. Милном, 12. корпус (три британске и једна грчка дивизија) и 16. корпус (британска и грчка дивизија) од Фаноса до Буткова (Керкини), и грчки корпус (три грчке дивизије) од Буткова до ушћа Струме.

Три утврђена положаја

Укупно око 619 000 људи: 27 пешадијских и Коњичка дивизија са 289 батаљона, 47 1/2 ескадрона, 2069 топова и минобацача, 2989 митраљеза и 200 авиона под командом Франше Д'Епера. По националном саставу трупа било је: 180 000 Француза, 140 000 Срба, 135 000 Грка, 120 000 Британаца, 42 000 Италијана и 2 000 Албанаца.

На правцу главног напада одсек од Мале рупе до потока Катунца држала је бугарска 3. дивизија (7 пеш. пукова), а одсек од потока Катунца до Старине бугарска 2. дивизија (6 пеш. пукова). Према 1. и 2. српској армији оне су имале 26 батаљона, 245 митраљеза, 146 оруђа, 3 ескадрона и око 24

Пробој Солунског фронта на одсеку 1. и 2. армије, борбе од 17. до 22. септембра

Војни камп Српске војске

авиона; браниле су три утврђена положаја — главни, међуположај и резервни положај. Даље, према северу, пружало се планинско било са врло јаким узастопним положајима.

Српска војска: 2. армија (3 српске и 2 француске пешадијске дивизије (од Сушице до Сокола око 16 км) и 1. армија (3 пешадијске и 1 коњичка дивизија) од Сокола до Лешнице (око 17 км). Српско—француске снаге имале су 75 батаљона, 736 митраљеза, 2610 пушкомитраљеза, 580 топова и минобацача, 18 ескадрона и 81 авион. Прва армија располагала је једном ескадрилом, а српска Врховна команда и 2. армија имале су 5 ескадрила авиона од којих 2 борбене, углавном, најновијих типова (ловци Спад и бомбардери Брегует XII). У упутству о припремама за пробој (издат 14. јула) које су трајале 2 1/2 месеца, поправљани су стари и изграђивани нови путеви за извлачење тешке артиљерије на положаје преко 2.200 м средње висине (Флока, Кајмакчалан); изграђена је железничка пруга уског колосека од с. Драгоманци (Апсалос, Апсалос) до Бахова, нови аеродром у Јаници (Gidnitsa), привучене су велике количине артиљеријске муниције и другог материјала; детаљно је разрађен план употребе артиљерије — затим материјална припрема офанзиве, евакуација и др. Српска Врховна команда наредила је 4. септембра 2. армији да са три дивизије у првом и две у другом ешалону изврши главни удар на фронту: Тополац—Козјак, а помоћни на фронту Сушица—Камен; после овладавања линијом: Борова чука—Кравички камен—Кравица да продужи надирање и што пре овлада линијом: Демир-Капија — Неготино — Ка-вадарци и пресече непријатељу комуникације у долини Вардара. Прва армија са две дивизије у првом и једном у другом ешалону требало је да изврши напад главним снагама правцем: Градешнички превод—Полчиште — Витолиште — Чатена (к. 1349), овлада положајима Балтова чука (к. 1807) — Ђуров камен (к. 1569)—Чатена, и одбаци непријатеља преко Црне реке, а затим да развије операције у правцу Прилепа у садејству с француском Источном војском; Коњичка дивизија требало је да образује општу резерву на погодној просторији јужно од Моравске дивизије ради експлоатације пробоја (в. Добрапољска битка).

Ефикасна артиљеријска припрема

Артиљеријска припрема почела је 14. септембра у 8 ч. из 580 артиљеријских оруђа. Бугарска артиљерија била је убрзо ућуткана, а њихова утврђења, препреке и осматрачнице, углавном, порушене. Упоредо је и авијација бомбардовала непријатељеве резерве. У ноћи 14/15. септембра продужена је артиљеријска припрема и пешадија је посела полазне положаје; 15. септембра у 5 ч. и 30 м. почео је напад пешадије на одсеку 2. српске армије; у првом ешалону нападале су француске 122. и 17. колонијална и Шумадијска дивизија, 1 км позади у драгом ешалону наступале су Југословенска и Тимочка дивизија. Француска 122. дивизија заузела је Добро поље и Шумовити гробен (Шеиновац), док је 17. дивизија задржана испред Кравице и Кравичког камена; Шумадијска дивизија заузела је Ветреник и продужила напад на Слоново уво (к. 1745), а затим је помогла 17. колонијалној дивизији да заузме Кравички камен. Француска 122. дивизија је заузела Добро поље, а у току ноћи и Сокол.

Дивизије првог ешалона прешле су око 14 ч. и 30 м. у одбрану, а у борбу је уведен други армијски ешелон. Југословенска ди-

визија је са 21. пуком надирала ка Козјаку (к. 1814), а 2. добровољачким пуком према Козјаковом камену; Тимочка дивизија је избила на положај Облачука, и на Борову чуку, а са 15. пуком на к. 1345. До 21 час 2. српска армија пробила је бугарски главни положај ширине 11 км (к. 1343 — Сокол) и дубине 3 — 4 км. Штаб 11. немачке армије око подне је наредио да се резерве упуте ка месту пробоја. На одсеку 1. српске армије пешадијски напад је почео у 15 ч. са Дринском и Дунавском у првом и Моравском дивизијом у другом ешалону, али је пешадија задржана на Каменом врху и Градешничком преводу (к. 1301).

Српска 2. армија продужила је 16. септембра напад на другу непријатељеву утврђену линију Тополац — Козјак и Југословенска дивизија је око 16 часова заузела Козјаков камен, Козјак, а Тимочка дивизија избила је пред мрак испред бугарског резервног положаја: Камила — Тополац. Успеси 2. армије омогућили су тога дана и 1. армији да заузме бугарски главни положај и на резервном положају к. 1246 и вис Лабиницу (к. 1334). Истог дана прешле су у напад снаге француске Источне војске у Пелагонији и француско—грчке дивизије на десној обали Вардара, а суседна грчка дивизија на десном крилу српске 2. армије померила се унапред према степену бугарског повлачења; у рејону Дојрана британска 22. и 28. и грчка Сереска дивизија, после артиљеријске припреме, прешле су увече 16. септембра у напад ради везивања непријатељевих снага у долини Вардара. Увече 16. септембра, бреша пробоја Солунског фронта. протезала се више од 25 км по ширини, а просечно 7 км по дубини.

Непријатељске снаге разбијене и деморалисане

Продужујући надирање 17. септембра Југословенска дивизија је заузела Железна врата и Баитову чуку, Тимочка дивизија овладала је гробеном Тополац — Камила; Дунавска дивизија надирала је преко с. Мелнице ка Црној реци код Расим-бејовог моста, Дринска према Витолишту, док је Коњичка дивизија заузела Балтову чуку раздвојивши 2. и 3. бугарску дивизију. Пробој непријатељевог фронта повећан је на 12 км по целој тактичкој дубини и фронт је раздвојен на два дела. Јединице француске Источне војске заузеле су Старевину, Зович и код Чебрена, на Црној реци, почеле изградњу мостобрана. Непријатељеве снаге биле су разбијене, највећим делом деморалисане и одступиле ка Вардару и Црној реци. Друга српска армија надирала је ка долини Вардара и 18. септембра с Тимочком дивизијом заузела с. Конопиште, а са Југословенском с. Мрежишко; 1. армија надирала је у правцу Прилепа са Моравском ка с. Полошком, а Дринском ка с. Живову, док је Дунавска дивизија избила код Расим-бејовог моста. Група дивизија генерала Анселма, која је нападала источно од српских армија, заузела је Кожуф; на левој обали Вардара британско—грчке снаге нису имале успеха, а у Пелагонији је вршена артиљеријска припрема.

В. Е.

ЈУБИЛАРНИ СУСРЕТ 21. КЛАСЕ ВА КОВ

Некадашњи питомци 21. „чешке“ класе Војне академије КоВ и њихове старешине (из 1968. године), свечано ће обележити 50. годишњицу завршетка школовања и стицања првог официјерског чина, у суботу 22. септембра, у Београду, у ресторану Дома Војске Србије (улаз из Француске улице), у 11.00 сати. Уплата: 2.000,00 динара по особи (на лицу места). Пријаве до 10. септембра. Подробније информације можете добити од Станоја Јовановића (063/315-232) и Боже Новака (066/434-383). Обавестити припаднике класе.

Организациони одбор

ПИШЕ: мр сц.
др Часлав
АНТИЋ

Хепатитис тип Ц

ОПАКА, ПОДМУКЛА И ТЕШКА БОЛЕСТ

Хепатитиси немају симптоме којима се издвајају од других болести. Око 80 одсто инфицираних заразу открију када ураде анализу крвне слике. Код 20 одсто преосталих зараза шаље опомене и виду мучнине, малаксалости, гађења на храну, слабог апетита, мокраћа им је тамне боје, а беоњаче жуте.

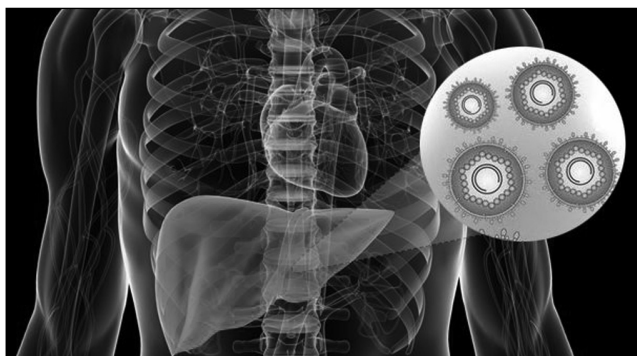
Светска здравствена организација 28. јула обележила је дан борбе против хепатитиса. Према подацима те организације 70 одсто оболелих од вирусних хепатитиса не зна своју дијагнозу, а према подацима Института за јавно здравље „Батут“ од вируса хепатитиса Ц у Србији је званично оболело више од 80.000 људи. Ради се о опаккој, подмуклој и тешкој болести. Због благих и неспецифичних симптома, већина оболелих не зна да су носиоци вируса, па се због тога ова болест назива „тихим убицом“, који, уколико се не открије и не лечи на време, може довести до цирозе и карцинома јетре. Хепатитис Ц сврстава се у подмукле заразе јер се често не манифестују клинички симптоми, све док не дође до тешког здравственог стања.

Вирусни хепатитиси, зависно од типа вируса, могу бити типа: А, Б, Ц, Д, Е, Ф и Г, од којих су Б и Ц вирус најчешћи разлози настанка хроничне инфекције јетре, стања када се вирус налази у организму дуже од шест месеци. Подаци и процене Светске здравствене организације су да је око 400 милиона људи инфицирано вирусом хепатитиса Ц или Б и да сваке године око милион њих умре због последица хроничног хепатитиса.

Хепатитис Б и Ц се могу пренети путем крви, нестерилним медицинским интервенцијама, током пружања различитих услуга- тетоважом, пирсингом, педикиром, маникиром, коришћењем заједничког прибора за личну хигијену са оболелом особом, сексуалним путем, стоматолошким интервенцијама, са мајке на дете током порођаја, а и коришћењем заједничког нестерилног прибора за узимање наркотика, а до 1994. године трансфузијом крви и крвних деривата.

Болести се, са друге стране, не преноси руковањем, грљењем или боравком у истој просторији са инфицираном особом. Ипак, слично као и код ХИВ-а, пацијенти су друштвено дискриминисани због бројних предрасуда.

Хепатитиси немају симптоме којима се издвајају од других болести. Око 80 одсто инфицираних заразу открију када ураде анализу крвне слике. Код 20 одсто прео-

Хепатитис типа Б
оставља последице на јетру

сталих зараза шаље опомене и виду мучнине, малаксалости, гађења на храну, слабог апетита, мокраћа им је тамне боје, а беоњаче жуте.

Било да су симптоми видљиви или их откријете путем анализа, зато је обраћање лекару обавезно, јер што се пре крене са терапијом, шансе за излечење су веће.

Трагови на рукама
од хепатитиса типа Ц

Превенција

Трајање и начин лечења, као и шансе за успешно лечење веома се разликују зависно од типа хепатитиса. Из године у годину се региструју нови, моћни антихепатитис Ц вирусни лекови са којима се за 12 недеља постиже стабилно стање. Светска здравствена организација сматра да ова инфекција може да се елиминише до 2030. године.

Мада се са овим вирусима веома често срећемо у свакодневном животу, постоји много тога што сами можемо да урадимо како бисмо смањили шансу да се заразимо. Превенција за хепатитис типа Б су вакцинација, редовна хигијена, прање руку након тоалета и мењање пелена, а и пре припреме и конзумације хране. Код хепатитиса Ц препоручује се избегавање ризичног сексуалног понашања, коришћење стерилизованих игала (када је реч наркоманима) и опрез код тетоважа, пирсинга.

SLUŠNI APARATI NA LEKARSKI RECEPT

POSEBNE POGODNOSTI ZA
VOJNE PENZIONERE !

- VRHUNSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA
- NEVIDLJIVI SLUŠNI APARATI
- PRODAJA NA RATE

BEOGRAD, Sazonova 18a
011/2435-924

NOVI SAD, Vase Pelagića 4
021/425-370

WWW.SLUSNIAPARATIZONEX.RS

Путовање у организацији Удружења војних пензионера Србије у Грчку и Македонију

ПУТЕВИМА ЈУНАКА СРПСКЕ ВОЈСКЕ

У складу са Платформом за обележавање 100 година од завршетка Првог светског рата коју је усвојио Главни одбор УВПС, Удружење војних пензионера Србије организује седмодневно путовање у Грчку и Македонију од 24. до 30. септембра.

ЗЕБРЊАК-БИТОЉ-КАЈМКЧАЛАН-КРФ-ВИДО-ГУВИЈА-АГИОС МАТЕОС-МЕТЕОРИ-ПАРАЛИЈА-СОЛУН-ЗЕЈТИНЛИК-ПОЛИКАСТРО

7 ДАНА / 6 НОЋЕЊА - АУТОБУСОМ

Полазак: 24. 9. 2018 Нови Сад, па Београд и даље ауто-путем према Македонији
Повратак: 30.09.2018.

ЦЕНА АРАНЖМАНА: 245€ на бази групе 50 путника

У динарској противвредности по продајном курсу „Банке Интезе“.

Плативо 40% приликом резервације, а остатак у једнаким ратама до децембра чековима грађана

1. дан: Србија-Зебрњак-Битољ

Дневна возња кроз Србију и Македонију са обиласком Зебрњака. Спомен-костурница на брду Зебрњаку је било монументално и тријумфално спомен-обележје подигнуто у славу и част погинулим српским војницима током Кумановске битке у Првом балканском рату 1912. године. Спомен-обележје је најзначајније остварење београдског архитекте Момира Корунковића и био је најмонументалнији војни меморијал на просторима средишњег Балкана. Наставак путовања. Посета српском војном гробљу у Битољу, где су сахрањени српски јунаци након Битолске битке 1912. године. Смештај у хотелу у Битољу или околини. Вечера. Ноћење.

2. дан: Битољ-Кајмакчалан-Крф

Рани доручак. Одлазак на Кајмакчалан (аутобусом и пешице). Планински врх познат као поприште најжешћих борби на Солунском фронту. Обилазак костурнице и сломен-капеле где се налази урна др Арчибалда Рајса. По завршетку обиласка, наставак путовања ка Игуменици. Возња трајектом ка Крфу. Долазак на Крф у касним вечерњим часовима. Смештај у хотелу. Вечера. Ноћење.

3. дан: Крф-Видо-Крф

Доручак. Обилазак града Крфа – шетња старим градом и панорамско разгледање у пратњи локалног водича: градске зидине, Византијска тврђава. Градска већница. Трг Димархио. Парламент, чувено шеталиште Спијенада. Парк. Цркве Св. Спиридона, англиканска црква Св. Ђорђа. Обилазак Српске куће и разгледање поставке експоната из времена боравка Српске војске и владе на острву.

Одлазак на острво Видо и обилазак спомен-костурнице. Повратак у хотел. Слободно вече. Вечера. Ноћење.

4. дан: Крф-Гувија-Агиос Матеос

Доручак. Одлазак у Гувију, место где се долазећи из Албаније искрцала српска војска. Затим полазак за Агиос Матеос до споменика палих бораца Дринске дивизије. Повратак у хотел. Вечера. ноћење.

АРАНЖМАН ОБУХВАТА:

- Превоз модерним аутобусом туристичке класе (клима, тв. видео и аудио опрема)
- 1 ноћење на бази полупансиона у хотелу 3* у Битољу или околини 1/2 или 1/3 собама
- 3 ноћења на бази полупансиона у хотелу 3* на Крфу 1/2 или 1/3 собама
- 2 ноћење на бази полупансиона у хотелу 3* у Паралији 1/2 или 1/3 собама
- боравишне таксе у Грчкој
- трајект Игуменица-Крф РТ
- Брод Крф-Видо
- улазница за један манастир на Метеорима
- Разгледање према програму са стручним водичем
- Трошкови организације и вођства пута

5. дан: Крф-Игуменица-Метеори-Паралија

Доручак. Напуштање хотела. Прелазак трајектом од Крфа до Игуменице. Полазак према граду Каламбака који се налази у подножју Метеора. Обилазак Метеора. Манастири Метеори или „висеће стене“ је скупина православних манастира који су веома познати по свом несвакидашњем положају на стенама-стубовима и после Свете горе сматрају се највреднијом скупина манастира у Грчкој. Након обиласка, полазак ка Паралији. Долазак у Паралију у поподневним часовима. Слободно време. Вечера. Ноћење.

АРАНЖМАН НЕ ОБУХВАТА:

- Доплату за 1/1 105 евра (на упит)
- Улазнице за културно-историјске знаменитости
- Међународно здравствено осигурање
- До 70 година - 800,00 динара
- 70-75 - 1600,00 динара
- 75-85 година - 2.000,00 динара
- факултативни програм
- Индивидуалне трошкове путника
- возња ципом од подножја до врха Кајмакчалана 20 € по особи

6. дан: Паралија-Солун-Зејтинлик-Паралија

Доручак. Одлазак за Солун. Панорамско разгледање града: Ротонда, Бела кула, Цитадела, Црква Св. Димитрија, Аристотелов трг, споменик Александру Македонском, Галеријусов славолук...Обилазак српског гробља на Зејтинлику. Повратак у хотел у Паралији. Вечера. Ноћење.

7. дан: Паралија-Поликастро-Србија

Доручак. Напуштање хотела. Путовање за Поликастро. Обилазак монументалног споменика подигнутог 1968. године у част велике савезничке победе на Солунском фронту. Полазак за Србију. Возња са успутним паузама према потреби. Долазак на место поласка у вечерњим часовима.

Организатор задржава право да у случају измене цене превоза, девизног курса, недовољног броја пријављених путника и слично измени цену аранжмана за одговарајући износ или откаже путовање, а најкасније 5 дана пре поласка на путовање. Сви остали услови коришћења аранжмана наведени су у општим условима. Уз овај програм важе општи услови путовања агенције Travel to Balkan, лиценца ОТП 100/2016.

Крајњи рок за ПРИЈАВУ 10. септембар 2018.

Пријаве на телефон: 011/3228-076 (Звонимир ПЕШИЋ) од 11 до 12 часова, односно путем и-мејла: uvps.veteran@gmail.com.

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Звонимир
Пешић

Година XVI. Број 174/175. ЈУЛ/АВГУСТ, 2018.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Тираж 3.000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПО- ВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда,
ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ивани-
јум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Кли-
јенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часо-
ва;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београ-
да, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар
„Пејтон“, тел. 011/2446977 и 064/1427122;
Клијенте прима понедељком, средом и че-
твртком: зими од 17.00 - 19.00 а лети од
18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**,
из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10,
тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијенте
прима: четвртком од 18.00 - 19.00 часова

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду,
Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-
15 часова и у Крагујевцу – Ул.Светозара
Марковића бр. 19, средом од 15-18
часова. За потребе војних пензионера ови
адвокати обављаће следеће правне посло-
ве: давање бесплатне правне савете и пружа-
ће све остале адвокатске услуге уз на-
кладу по важећој адвокатској тарифи ума-
њеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јако-
вљевић и Гордана Бучевац Стефановић),
односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовано-
вић). Редослед адвоката дат је по редосле-
ду склапања уговора.

* **ЉИЉАНА ЈАКОВЧЕВИЋ**, улица Ми-
лића Ракића бр. 4 и **СЛАВИЦА ЈАЊИЋ**,
Качићева 53/а, Београд, сваког понедељка
и среде од 17 до 18 часова и по заказива-
њу у Улици Чубурска бр. 8 (до градића Пеј-
тона), као и на телефоне 011/2892-595,
064/8586-510 и 069/1624-244.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу ко-
ристити чланови УВПС, чланови њихових
породица, као и сви остали војни осигура-
ници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремијацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организаци-
јама УВПС, или директно на тел. 011/8333-
142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и
011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Прогутали смо своје жеље и у
раду појели наду.
Не знам шта је сада на реду!?*

*Наша памет је пала на испиту.
На реду су паметни.*

*Између осталог,
између је нестало.*

*Европа је пукла.
Баш тамо где ми Срби
стојимо.*

*Удружени су наши
празноглавци и пуноглавци.
Жабокречини краја нема.
Од наших балвана не може
баш ништа да се направи.*

*Укопали су нас до гуше.
И још нас буше.*

Милан Шиндић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стома-
толошка ординација „Президент М“,
Звездара, Михаила Булгакова (бивша
Душана Петровића Шанета) 46, са ти-
мом искусних стручњака, војним пен-
зионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и стручно
мишљење,

Остале стоматолошке услуге (проте-
зе, пломбе, надogradње и друго), уз
значајне финансијске погодности –
плаћање на рате или са попустом, у за-
висности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информаци-
је: **011/342-7481, 063/214-800, 064/135-
1487.**